

Literatūrinės kūrybos išeivijoje svarstymai

TTITAS ALGA

LIETUVIŲ LITERATŪRA SVE-
TUR 1945 — 1967. Redagavo Ka-
rys Bradūnas. Rašo: Antanas Vai-
čiulaitis, Kęstutis Keblys, Eimvy-
das Šilbajoris, Stasys Santvaras,
Vladas Kulbokas, Juozas Girnius
ir Česlovas Grincevičius. Išleido I
Laisvės fondas lietuviškai kultūrai
ugdyti. Dailininkas Vytautas O.
Virkaus. 697 psl. Kaina \$10.00. Gau-
sima ir "Drauge".

Apie "Lietuvių literatūrą sve-
tur" vien šio laikraščio pusla-
piuose, dar knygai nepasirodžius,
buvo prirašyta ir iš jos pricituo-
ta žymiai daugiau, negu apie bet
kokį kitą, kad ir vertingą leidi-
nį visoje mūsų periodinėje spau-
doje. Kalbėti yra apie ką. Juk tai
mūsų dvidešimties su kaupu me-
tų egzistencinio literatūrinio judė-
mo veidrodys, mūsų kūrybos svar-
styklės, stora septynių šimtų pus-
lapių knyga, šešių iškilų vertin-
tojų, bibliografo ir redaktoriaus
kelių ilgų metų darbo vaisius.
Apie šio laikotarpio kūrybą dar
niekad niekur nebuvo tiek me-
džiagos sutelkta, tiek svarstymų
daryta. Ir tikriausiai nebus. Tad,
manau, ja naudosis ne vienas li-
teratūros studijos, ar šiaip
rašto besidomintis, naudosis kaip
faktų rinkinių informacijai pasi-
rinkti ar patikrinti, naudosis
svaresnės ir kiek galima objek-
tyvesnės nuomonės ieškodamas.
Visus tuos aiškios ir bendrus tik-
slus, manau, turėjo galvoje ir re-
daktorius ir jo bendradarbiai, šia-
lia daugybės kitokių kriterijų,
daugiau specifinių ir neišvengia-
mai daugiau subjektyvių. Rezul-
tate todėl net nebūtų tikslo kny-
goje ieškoti per didelės darnos ar
suglostymo (vieną pusę).

Laikydami patį patį knygą
vartojamo metodo, bandysiu at-
skirti peržvelgti kiekvieno žan-
ro analizę.

Proporcijos trūkumai poezijoje

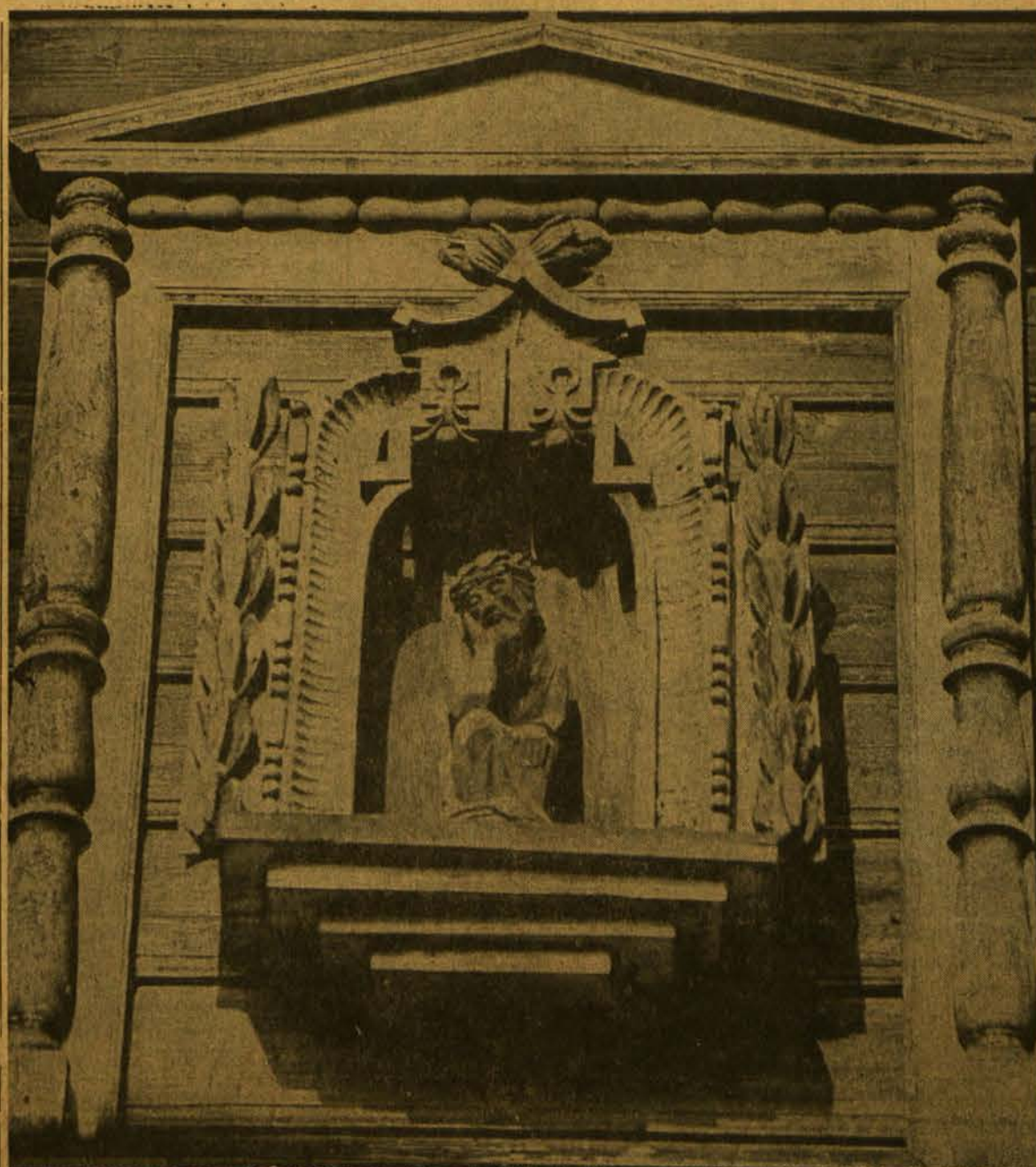
Jeigu šiandien bent kiek li-
teratūroje praprususį išieivį užklaus-
tum, kokį literatūrinį žanrą kny-
goje aptariamame laikotarpyje jis
laikytų stipriausiu, atsakymas,
manau, būtų vienas: poezija.
Su šitokia atsakymu nedvejodami
sutiktų ir literatūros rabinai.
Su J. Aisčio — B. Brazdžionio
karta, H. Radausku, žemininkais
ir pagaliau nužemintųjų genera-
cija poezija visada sudarė taji,
sakytum, mūsų literatūros drū-
galį. Ir tai ne vien išieivijoje
plotinėje. Krašte poezijai besi-
reiškiantys kūrėjai, net ir tebetu-
rėdami savo tarpe Salomėja Nė-
rį ar Putiną, bent iki atlydžio,

iki naujosios Justino Marcinkevi-
čiaus, Janinos Degutytės, Juditos
Vaičiūnaitės kartos subrendimo,
su čionykščiais nė iš tolo nega-
lėjo varžytis. Paradoksiškai bet-
gi poezijos žanras šioje knygoje
randa... mažiausiai vietos. Vos
76 puslapius (romanui skirta
128, novelei — 86, dramai — 94,
kritikai — 116), įskaitant kelių
puslapių įžangines užuominas ap-
ie Kauną ir "senus gerus lai-
kus", vargu bendrąją mūsų po-
ezijos raidą nušviečiančias ir var-
gu iš viso reikalingas, įskaitant
bent pora puslapių skirtų Juo-
zui Baltrušaičiui, kad ir gyvenu-
siam Paryžiuje nuo 1939 metų,
bet 1944 m. mirusiam ir į apra-
šomąjį laikotarpį nebetinkan-
čiam nė kūrinių datomis, nė jų
dvasia, įskaitant daugiau kaip
10 puslapių, skirtų citatoms.

Poezijos aptarėjas Antanas Vai-
čiulaitis (apie kritiką rašiusio
VI. Kulboko priskirtas akademi-
nių — estetiškai psichologinių
kritikų grupel) laikosi maždaug
chronologinės, autorių amžiaus,
tvarkos. Apie kiekvieną poetą jis
rašo šviesiai ir šiltai, atštresniu
žodžiu mažai kurį teusišpulda-
mas, gi komplimentų surasdamas
gana taiklių ir įžvalgių: J. Augus-
taitytė — Vaičiūnienė apdova-
nojama "mergautiniu lakumu"
ir "bemaž surrealistiniu išradin-
gumu" (15), J. Aistis — "taut-
os misijos samone" (30), H. Ra-
dauskas — "neklaidingu artisti-
niu instinktu, poetine percepcija,
išvidine vizija ir pagaliau me-
ninio skoniu" (43), K. Grigaitis —
"moterišku švelnumu" (47),
A. Nyka — Niliūnas — "plačia
kultūra ir erudicija" (57), H. Na-
gys — "mosto didingumu", "ly-
rišku jautrumu" ir "intymumu"
(61), K. Bradūnas — "apeigine
rimtimi", "priemonių santūru-
mu" (66), J. Meko "Semeniškių
idilės" — "monumentumu",
"klasiškumu", "originalumu",
etc. Visi epitetai nėra kokios tra-
faretinės banalybės. Tai išmas-
tytos, taiklios, esminės aptariama-
jų autorių kūrybos charakteristi-
kos.

Vietomis savo straipsnį A. Vai-
čiulaitis pavairina retai kam te-
žinomis faktais, asmeniškų susi-
tikimų išpūdziais, ištraukomis iš
privacio korespondencijos, ar
laiskų, rašytų jam, kaip kultū-
ros žurnalo "Aidai" redaktoriui.
Visa tai straipsnį pagyvina, pa-
ryškina aptariamųjų poetų por-
tretų detales. Girtinas jau miru-
sio autorių (K. Jurgelionio, F.
Kirsos, J. Tyšliavos, J. Baniulio,
J. Krūminio, A. Mackaus) kūry-
bos pilnų rinkinių išleidimo
klauzimo kėlimas. Taip jau pas-
mus yra, kad tik nuolatinis kal-
bėjimas ir raginimas reikalą ka-
da nors išjudina.

Daugiausia dėmesio tiek turiu
(po 5 puslapius) tiek ir svoriu A.
Vaičiulaitis skiria Henriko Ra-
dausko ir Alfonso Nykos — Ni-
liūno poezijai. Juos jis neabejoti-
nai laiko stipriausiais aptariamo-
jo laikotarpio poetais, nors nie-
kur to tiesioginiai nepasakyda-
mas. Abiejų jų kūrybos aptari-
mai yra gana išsamios miniatiū-
rinės studijos. Kartais susidaro į-
spūdis, kad šiu dviejų poetų kūry-

Juodeikų bažnyčios frontono fragmentas

Nuotrauka A. Sutkaus

ba žymiai stipriau vertintoja vei-
kia ir yra jam artimesnė savo
"prancūziškosios mokyklos" dva-
sia.

Poeziją aptariant, iliustravi-
mas citatomis yra būtinybė. A.
Vaičiulaitis cituoja keliolika au-
rių, kartais duodamas vieno kito
eilėraščio frazę ar posmelį, o
bent dešimčia atvejų ir visą ei-
lėraščių, ar ilgesnio kūrinio iš-
trauką. Tai jokių būdu ne per
daug. Jų galėtų būti ir kelis kar-
tus daugiau. Tai ir yra tie pa-
veiksiai, pagal amerikiečių patar-
lę, atstojuosius tūkstančius žo-
džių. Tačiau A. Vaičiulaičio a-
pimtys apžvalgoje bent vieto-
mis krinta į akį kaip kurių cita-
tų nebūdingumas ar per daug

Knygos viršelis, pieštas Vytauto O. Virkaus

nediskriminatyvus jų pavartoji-
mas. Pavyzdžiui, septynių ketu-
reilių posmelių ištrauka iš nai-
voko ir banalaus Petro Pilkos ei-
lėrašio ar didesnėmis dorybėmis
nepasižymintio Venecijaus Ališo
sonetas šių antraeilių poetų ap-
tarimus išpučia iki trijų pusla-
pių, kada, sakysim, Biliui Ruk-

šai, Eugenijui Gruodžiui ar Bi-
rutei Pūkelevičiutei teskiriamos
vos kelios eilutės, kada J. Krū-
minas, Ad. Juras ar Leonas Šve-
das tepaminimi vienu šykščiu
sakiniu, netgi juos sukeriant su
keletu kitų vardų. Mano many-
mu, bent čia suminėti "nuskriau-
stieji" literatūrinėje skalėje stovė-
tų netgi aukščiau už ne vieną
gana plačiai aptartą. Sutikčiau,
kad pavardės paminėjimo užtek-
tų J. Parojui, J. Nevardauskui ar
N. Rasteniui (jie iš viso nepa-
minėti), bet taipgi manyčiau,
kad ne tik Petro Babicko, Nerio-
mos Narutės, Stasės Šakytės ar
Marijos Jurgitos Saulaitytės bet
ir Medardo Bavarsko ar Pauliaus
Jurkaus poetinė kūryba nusipel-
no bent keleto sakinių.

Platesnio paminėjimo nusipel-
nė ir aktyviau vien periodinėje
spaudoje besireiškiantys poetai.
Eilę jų, tiesa, A. Vaičiulaitis iš-
vardina, tačiau kita tiek (ir žy-
miai stipresnių) dar būtų galima
pridėti. Ilgai neieškant, būtų ga-
lima suminėti: Vladą Prosevičiū-
tę, Danguolę Marcinkutę, A-
loyzą Baroną, Jurgį Janavičių,
Marių Katiliskį, Leoną Lėtą, An-
taną Škėmą, Rimą Vėžį, o kiek
pagalvojus ir daugiau. Ne vienas
jų keliais periodinėje spaudoje
paskelbtais eilėrašciais susikūrė
ryškesnį kūrybinį veidą, negu ke-
liu rinkinių kraichiu besididžiuo-
ja poetai.

Iš humoristinės — satyrinės
poezijos kūrėjų kiek plačiau ap-
tariami tik Antanas Gustaitis ir
Leonardas Žitkevičius. Satyrinės
poemos "Respublika" autorius
Stasys Laucius vos tik dviem žo-
džiais pristatomas, o apie dviejų
neblogos humoristinės poezijos
rinkinelių autorių Aloyzą Baroną
(Dr. S. Aliūną) tik užsimenama.
Vaikams skirtoji poezija (jos šu-
lai — Vytautas Nemunėlis, Leonar-
das Žitkevičius, Jonas Mineiga)

A. Vaičiulaičio aptarime iš viso
neranda vietos.

Išleistų knygų pavadinimų su-
minėjimas A. Vaičiulaičio raši-
nyje yra retas ir atsitiktinis da-
lykas. Kad ir sutinkant, jog tai
bibliografo funkcija, tokie pami-
nėjimai (kad ir išnašose), vis
dėlto yra reikalingi vien jau dėl
pilnesnio ar tikslesnio vaizdo. Ki-
tų kritikų nuomones A. Vaičiui-
laitis vartoja gana šykščiai ir tik
tais atvejais, kada jos sutampa
su jo paties. Visų tų nuomonių
šaltinis yra veik išimtinai "Ai-
dų" žurnalas.

Skaitant A. Vaičiulaičio apta-
rimus, labai ryšku, kad jo entu-
ziazmas baigiasi su Jono Meko
"Semeniškių idilėmis" (1955).

Apie visus antroje aptariamo-
jo laikotarpio pusėje iškilusius
poetus jis kalba kažkaip nenoro-
mis, lyg atkūstai. Algimanto
Mackaus, Liūnos Suteimos, Vita-
lijos Bogutaitės ir kitų jaunesnių
ar kiek vyresnių poetų gana ane-
miški aptarimai ar jų nebui-
mas rodo, kad šios kartos kūry-
ba A. Vaičiulaitis mažai domėjo-
si ir vargiai bandė ją suprasti ar
išgyventi. Dėl to ir peršasi min-
tis: ar nereikėjo redaktoriui straip-
sni paversti rašyti bent dviem au-
torium, antrajam dešimtmeciai
pažvelgti pakviečiant amžiu-
mi, galvosena ir įsijautimu arti-
mesnį vertintoja. Tada ir kieky-
binė proporcija žanriniame kon-
tekste būtų buvusi tiksliau išba-
lansuota.

Romanas Prokrušto lovoje

Sąžiningiausias vertintojas viso-
je rinktinėje, mano manymu, y-
ra išieivijoje romano aptarėjas,
"naujosios kritikos kartos" (pa-
gal VI. Kulboko klasifikaciją) at-
stovas Kęstutis Keblys. Sąžini-
giausias didžiaja dalimi dėl to,
kad jis iš anksto nusibrėžia žan-
rinį reikalavimų rėmus ir veik-

Kertinė Parastė

MIRTIS DEŠIMTMETYJE

Mūsų bendrinės kalbos laik-
raštis "Gimtoji Kalba" susilau-
kė dvigubos sukakties: išleido
40 numerių ir jam jau suėjo
10 gyvavimo metų. Laikraštį
net pusaštuntų metų, taigi,
tris ketvirtadalius jo "am-
žiaus", redagavo kalbininkas
L. Dambriūnas. Pustrečių me-
tų laikraštisėjo redaguojamas
kalbininko dr. P. Jonko. Be
suminėtyjų, jo redakcijoje dir-
bo tokie mūsų kalbos pirmū-
nai kaip prof. Ant. Salys, prof.
Pr. Skardžius, o taip pat — B.
Babrauskas, A. Dundulis, J. M.
Laurinaitis, D. Velička.

Mes tik turime reikšti dėkin-
gumą tiems žmonėms, kad jie
parodė tokį didelį pasišventi-
mą, aukodami daug laiko, dirb-
dami be atlyginimo vien tik iš
mūsų kalbos meilės ir noro
prisidėti prie lietuvių kalbos
gyvinimo ir turtinimo išievi-
joje.

Reikia atminti, kad kai ku-
riais klausimais, pvz. rašybos
dalykuose, jų pažiūros nėra
visiškai vienodos. Ir vis dėlto
jie rado galimybę nuosirdžiai
bendradarbiauti, sutilpti vie-
name žurnale, tuo duodami ir
mums pavyzdį, kad, esant nuo-
sirdžiai lietuviškų dalykų mei-
lei, visada galima rasti išei-
tį, net ir išryškėjus pažiūrų
skirtumui. Šiems kalbininkams
pavyko sutelkti net 40 asmenų
bendradarbiais į "Gimtąją Ka-
lą". Atsimenant, kad retas ku-
ris gali jaustis pajėgus rašyti
aukštesnės kalbos kultūros
žurnale, šį skaičių reikia lai-
kyti nemažu. Laikraščio iš vi-
so išleista 672 puslapiai. Tai
jau tikrai gausi kalbinių
studijų medžiaga.

Besidžiaugiant tais dešimt-
mečio laimėjimais, tenka su-
apgailstavimu pastebėti pas-
kutiniame "Gimtosios Kalbos"
naujo numerio puslapyje lūdi-
ną pranešimą apie šio laik-
raščio ateitį: "Tokia, kokia
buvo, GK daugiau nepasiro-
dys". Tai — šio aukšto ver-
tės laikraščio mirtis dešimtmetyje.
Jeigu ligšiolinės "Gimto-
sios Kalbos" mirtis būtų dėl
lėšų stokos, tai tikrai — labai
gaila. Juk išieivijos lietuvių
esame jau geriau apsiplunks-
noje, ir fondus turime besi-
stiebiančius į milijoną. Vis dėl-
to atrodo, kad čia lemiamą
smūgį sudavė ne finansiniai
sumetimai, nes tame pat pa-
reiškime sakoma: "Bendradar-
bių stoka sudarė didžiausią
laikraščio vargą dalį".

Dabartinė redakcija vis tiek
nori laikraštį palaikyti ir siū-
lo šį projektą: "Dabar GK tu-
rėtų būti leidžiama ne visuo-
menai, o jaunuomenei. Dėl to
ją turėtų pasiimti savo globon
čikagiečiai — Pedagoginis Li-
tuanistinis Institutas su Aukš-
tesniąja Lituanistikos Mokyk-
la. GK galėtų tiktai kaip pagal-
binė mokomoji priemonė —
gramatikos, žodyno stiliaus ir
kt. nagrinėjimams". Bet čia
vėl problema. Viena, suminė-
ty mokyklų vadovaujantieji
žmonės jau ir taip perkrauti
darbu, kai kurie patys vaikšto
kaip "smūtkeliai". Jei mūsų
kalbos tūzai nusikundė bend-
radarbių trūkumu, iš kur jų
turės šios mokyklos? Antra,
tada "Gimtoji Kalba" iš aukš-
tųjų kalbos studijų žurnalo
perkeliamą į gimnazistiską,
studentišką lygį, kuris trem-
ties sąlygose nėra aukštas. Šis
mūsų jaunimas gyvena dar tik
vadovėlinį laikotarpį. Būtų
gaila ligšiolinį "Gimtosios Ka-
los" lygį taip degraduoti. Pa-
galiau, su minėtomis mokyk-
lomis dėl tolimesnio "Gimto-
sios Kalbos" leidimo nėra su-
sitarta, taigi — laikraščio liki-
mas yra pakibęs ore.

Dar yra vilties iš kitos pu-
sės. "Gimtosios Kalbos" pir-
mame puslapyje randame pa-
žymėtą, kad laikraštis yra Lie-
tuvių kalbos draugijos orga-
nas ir kad jį leidžia JAV LB
Kultūros fondas. Šios įstaigos
nėra savo žodžio tarusios. Gal
bus rasta gera išeitis, pakvie-
čiant redaktorių — organiza-
torių (managing editor), ku-
ris energingai teltų bendra-
darbius, o anksčiau minėtieji
kalbininkai, nuėmus nuo jų
techniškojo organizavimo dar-
bą, atliks kalbinę priežiūrą.
Atrodo, tai būtų įmanoma.

Kaip ten bebūtų, visuome-
nės irgi negalima palikti be
kalbos tobulinimo šaltinio. Jei-
gu jau jokių būdu nebūtų
įmanoma testuoti ligšiolinę "Gi-
mtąją Kalbą", galėtų būti kalbi-
ninkai, nuėmus nuo jų
techniškojo organizavimo dar-
bą, atliks kalbinę priežiūrą.
Atrodo, tai būtų įmanoma.

Kaip ten bebūtų, visuome-
nės irgi negalima palikti be
kalbos tobulinimo šaltinio. Jei-
gu jau jokių būdu nebūtų
įmanoma testuoti ligšiolinę "Gi-
mtąją Kalbą", galėtų būti kalbi-
ninkai, nuėmus nuo jų
techniškojo organizavimo dar-
bą, atliks kalbinę priežiūrą.
Atrodo, tai būtų įmanoma.

Kaip ten bebūtų, visuome-
nės irgi negalima palikti be
kalbos tobulinimo šaltinio. Jei-
gu jau jokių būdu nebūtų
įmanoma testuoti ligšiolinę "Gi-
mtąją Kalbą", galėtų būti kalbi-
ninkai, nuėmus nuo jų
techniškojo organizavimo dar-
bą, atliks kalbinę priežiūrą.
Atrodo, tai būtų įmanoma.

Kaip ten bebūtų, visuome-
nės irgi negalima palikti be
kalbos tobulinimo šaltinio. Jei-
gu jau jokių būdu nebūtų
įmanoma testuoti ligšiolinę "Gi-
mtąją Kalbą", galėtų būti kalbi-
ninkai, nuėmus nuo jų
techniškojo organizavimo dar-
bą, atliks kalbinę priežiūrą.
Atrodo, tai būtų įmanoma.

Kaip ten bebūtų, visuome-
nės irgi negalima palikti be
kalbos tobulinimo šaltinio. Jei-
gu jau jokių būdu nebūtų
įmanoma testuoti ligšiolinę "Gi-
mtąją Kalbą", galėtų būti kalbi-
ninkai, nuėmus nuo jų
techniškojo organizavimo dar-
bą, atliks kalbinę priežiūrą.
Atrodo, tai būtų įmanoma.

Šiame numery:

- Mirtis dešimtmetyje.
- Literatūrinės kūrybos išievi-
joje svarstymai.
- Ko laukina iš "Danos" ope-
ros.
- Penčo Slavejkov eilėraščių.
- Valpurgijų naktys.
- Prasmingas Petro Klimo ke-
lias.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Moterų gyvenimas.

Literatūrinės kūrybos išseivijoje svarstymai

(Atkelta iš 1 psl.)

ar mažiau mėgiama autorius... Taigi, kokius rėmus jis benutis-tatyti, tendencija juos kiek su-siaurinti arba norimą ir juos i-statyti kūrinių kiek pratępti ne-bus visai išvengiama. Tačiau ir tai normalu. Ypač, kad absoliu-čiam objektyvumui artimiausi vertinimai paprastai yra per daug akademiški, sausi, be gyvybės ir entuziazmo ir eiliniams skaityto-jui dažniausiai nuobodūs.

Pavyzdžiui, kur K. Keblio nu-sistatytas mąstas pasirodo ne vi-sai tobulas arba kur pats kritikas ji bando modernuoti, rastumėm ne vieną. Sakykim, Pulgio An-driešo "Rojaus vartų" atveju vertintojas jaučiasi kiek nejuo-kiu, kad romane (ar apysako-je) vaizduojami žmonės yra dar vaikai. J. Krumino romanui "Seš-tasis medis" trūksta "tvirtesnio žvilgsnio į žmogų", nes rašytojas veizduoja "silpnavalio žmogaus klajone" (178). G. A. Baranau-skas savo romane "Karklupėnuo-s" nors "žmogų (...) neholgai atskleidė", tačiau "pasirinko to-ki, kuriame daug ko atskleisti negalima" (187). Iš kitos pusės J. Gliaudos "Ikaro sonatoje", pagrįstai iškėltoje dėl naujų "iš-raiškos būdų ieškojimo" ir pa-tekusioje aštuonių iškilusių ir "sunkiai užmirštų" romanų aštuonių, žmogaus atsklei-dimą K. Keblio pagedaujama prasme išvėlyti nėra taip lengva, todėl belieka pasidžiaugti, kad tas "žmogus vis dėlto nelieka nustumtas į gilnius užkulisius" (165). Dar didesnių pastangų pareikalauja "ne schemine kon-ceptija, bet tikrąjį žmogų" at-rasti Vytauto Janavičiaus "Ido-miųjų nuotykių pasakojime" (173) "Pakeliui į Atėnus". O ir čia K. Keblys bent save matomai įtikina, kad "vyriausias vei-kejas Tezėjas atskleidžiamas kaip žmogus", kad "visi penki milijai ir pats Tezėjas epinė-je veikalo struktūroje būtų nepa-keičiami net ir tada, jei jie nieko nesimbolizuotų" (174 — pa-brūkta cituojant). Net ir sutik-damas su knygos įrikiavimu "ge-riausių išseivijos romanų" gru-pen, vargu kuris knyga skaitės skaitytojas patikės šitokiais ver-tintojo teiginiais.

Antraeilis ar trečiaeilis romanų atžvilgiu K. Keblys daugiausia sąžiningas dėl to, kad jis juos nediskriminatyviai išvardina. Mažai kas žiandien beatsimintu J. Kmito romaną "Vytis ir erelis" (1946), nors jam ir priklaus-o pirmosios šio žanro knygos garbė aptariamajame laikotar-pyje. Tačiau ir čia, sakykim, Irenos Joerg romano "Taika a-teina į slėnį" per daug lengvas nu-rašymas vienu sakiniu. Liudo Dovydeno "Tūkstantis ir viena vasara" sustatymas greiton su P. Abelkio ir A. Valucko knygomis, kada P. Naujokaičio "Jūzi-siems tiltams" ar V. Volerto ro-manui "Upė teka vingiais" ski-riama bent po keleta (nors ir ne pa-negiriskų) sakinių, nėra laikyti objektyviais mostais. Ir tai dėl to, kad, paties vertintojo pri-pažinimu, romanai pasižymi-nys gerais "paprastos pramoginės literatūros ypatumais" (...) bu-vo kone lygiai taip reti, kaip ir aukšto meninio lygio veikalai" (203). Šitokie ypatumai, bent mano čia suminėtuose veikaluo-se, yra labai jau ryškūs.

Ne tiek objektyvumo, kiek nuo-seklumo stoka laikytinas ir ne-vienodas traktavimas tų ypaty-bių ar dorybių, kurios griežtai imant, K. Keblio užsibrėžtuose rėmuose gal ir nėra pirminės reikš-mės, bet gana svarbios kiekvie-nam beletristiniui kūriniui. Sakykim, kad ir šalutinių charak-terių pavaizdavimas. Turint gal-voje, kad K. Keblys "žmogui skir-iamo dėmesio laipsni" laiko "tiksliausia romano meninio lygio rodykle" (92), atrodo, bū-tų logiška, jog ir šiai kūrinių fazei būtų parodytas tinkamas dėmesys. Ir tai ne vien dėl to, kad ir šalutinis romano veikė-jas yra žmogus, bet taipgi ir to-dėl kad pagrindinis veikėjas daž-

nai atskleidžiamas kaip tik per šalutinį arba santykių su juo. Taigi K. Keblio (kalbant apie J. Gliaudos "Sikšnosparnių sos-tą") pastebėjimą, jog "autorius pristato visą būrį šalutinių, bet idomių personažų", kurie yra "pakankamai gerai charaktėri-zuoti", "atvaizduoti objektyviai, su tam tikra šiluma, su pagarba žmogui ir jo išitikimams" o "užtat išleika gyvais žmonėm, o ne sukaustytais neigiamų sche-mų pavyzdžiais" (157) reikėtų laikyti itin taikliu. Galia tik, kad jis šito nepastebi eilėje kitų romanų, sakykim, kad ir M. Ka-tiškio "Miškais ateina ruduo" ar A. Skėmos "Balta drobė". Pastaruoju atveju vertintojo teigi-mas, kad "kiti romano žmonės nėra pilni, bet tokie, kokius prota-gonistas mato" (152) savotiškai nuvertina romano skaitytoją. Pa-našiai tendencija prasidžia ir pasta-bose apie A. Rūtos "Kelias į kai-rę" (... ne vienam monologe jau-tinama veikėjo pastanga save pris-tatyti skaitytojui kuo geresnės šviesos. Užtat sunku patikėti, kad kalbantieji (...) tikrai save iš-sako, be savęs dramatizavimo" (181). Panašaus tipo romanuo-se kitokio (negu protagonistas ar monologizantis) požūrio skai-tytojas ir negali norėti. Ar jis vis-ką už tikrą pinigą priima, yra jau kitas klausimas. Abiejuose pasta-buose romanuose, manau, to-kie požūriai buvo sąmoningi ir žmogaus (kiek pagrindinio vei-kėjo, tiek ir kalbančio) atsklei-dimui jie pasitarnavo, o ne pa-kenkė.

Žanrinių rėmų sąjūrumas ir griežtesni iš to išplaukia reika-lavimai, kaip jau minėta, vietoi-mis vertė K. Kebli užmerkti akis prieš daugelį kitų savybių, puo-puotiančių ir turinčių kiekviena literatūrinį kūrinių. Kartais to-kios savybės jam pasirodė net sa-votiškomis neigiamybėmis, ba-rikadomis, užgožiančiomis kelia i tikslą. Per daug drastiška tar-ti: "Vargu ar Rojaus vartus" ga-lima laikyti romanu, nes čia au-toriui rūpi ne tiek literatūrinis žmogaus ieškojimas, kiek žodžių, kalbos menas". (159 — pabrūk-ta cituojant). Kažin ar galima kaltinti rašytoją, jeigu vertinto-jas miške medžių nebeįstengia išfūrėti. Dar blogiau atsitinka su M. Katiškio veikalu "Išėj-siems negrįžti". K. Keblio priski-riamam "smulkiosios prozos" ar "literatūrinio memuarų" žan-rui, nors pats autorius šitai pa-neigta knygos įžangoje. To ver-tintojas vis dėlto nepadarė su A. Barono romanu "Lieptai ir bedugnės", nors ir pripažinęs, kad knyga "bendrasis bruožais labai panaši į M. Katiškio "Iš-ėjusiems negrįžti" (166).

Drąsa ir atvirumas yra neabe-jotinos K. Keblio dorybės. Juo dė-ka straipsnyje atsiranda tikrai tai-klūs pastabų, charakteringų, o kartų ir spalvingų apibūdinimų: "Konkursas prisegė vidutiniš-kumo etiketę, o Gliauda įgijo menko, bet šnekaus ir apie save gerai galvojančio rašytojo įvaiz-dį (...) ne tiek dėl antrojo roma-no menko literatūrinio lygio, kiek dėl paties autoriaus ne per daug kuklių pareiškimų spaudoj, lyginant savo kūrybą su Balzako ir Zola romanais ir polemizuojant su jo veikalus vertinusiiais kritikais." (123).

"Gliaudos vokiečių dvarinin-kas kalbėjo ne individualiam skaitytojui, bet publikai". (138).

"Dėl to romanas (N. Mazalai-tės "Negestis") darosi panašus į "intymų ir slapto" gimnazistės dienoraštį, kurį ji palieka nera-kintame stalčiune, kad draugės paskaitų". (139).

"Prašmės aspektas Almeno vei-kale yra tarsi popierinis laivelis kalnu upėj — jis įrodo upės naudingumą, tačiau sunkiai te-pastebimas, gerintis impozuojan-čiais kriokliais ir verpetais". (184)

Drąsos ir atvirumo reikėjo ir iš-vardinant atstovėta "ažuolų" dvidešimtmečio išseivijos roma-no girioje. K. Kebliui tokiais at-rodė: V. Ramono "Kryžiai", J.

Jankaus "Namas geroj gatvėj", A. Landsbergio "Kelonė", M. Katiškio "Miškais ateina ru-duo", A. Skėmos "Balta drobė-lė", J. Gliaudos "Sikšnosparnių sostas", ir "Ikaro sonata" ir V. Ja-navičiaus "Pakeliui į Atėnus". Vargu tai padaryti būtų drįsė li-teratūros rabinai, už vertintoją žymiai žilensniais plaukais ar plikėsmėm galvom. O ir jie, ma-nau, nedaug ką terastų keistino šioje K. Keblio atrankoje.

Tiesa, kartais drąsa ir atviru-mas pagimdo ir gana abejotinos vertės teiginius. Pavyzdžiui, kal-bėdamas apie L. Dovydeną, I. Sei-nių ir J. Jankų vertintojas taria: "Visi trys dar prieš karą išleis-tais veikalais pilnai užsitarnavo rašytojo vardą, nors nebuvo pa-siekle savo kūrybinės aukštumos" (97). Šitoksai apibūdinimas gal-tėtų J. Jankui, tačiau jokių bū-dų ne L. Dovydenui, kurio ro-manas "Broliai Domeikos" Lie-tuvoje laimėjo Valstybinę litera-tūros premiją ir daugelio tebe-laikomas vienu geriausių šio žan-ro pavyzdžių mūsų šioje literatū-roje, ar Ignui Seiniui iš tikrųjų už "Kuprelį" ir "Immerselbe" nieko geresnio nebesukūrusiam. Labai džiugu, jog K. Kebliui "ne-kyla abejonės, kad 'Mėnėsienė' yra geriausias Barono romanas", tačiau man, deja, tu abejonių kyla labai daug ir žymiai sti-priau pagrįstų negu jo "neabe-jonės". Išvadoje — per daug dra-stiškais sprendimais vis dėlto ne-dėrėtų taip drąsiai įsivaišyti.

K. Keblys savo straipsniui pa-sirinko chronologinį supapravi-mą, apžvelgdamas "paileiui kiek-vienais metais išleistų romanų pluoštą" (87). Gal kaip tik dėl šitokio metodo ir jau minėtos ydelės ryškiau kysteli. Vienoj krūvoj, sutelktuose kiekvieno kū-rejo aptariuose jos lengviau iš-mė vertybių ar dorybių katilė,

kurį vertintojas, kur reikia, veik-visada sugeba rasti. Metodui bū-tų galima prikišti taipgi per didė-lį kritiškumą, kurio sąskaiton nu-kenčia apžvalgiškumas. K. Keb-lys per daug dažnai prieilidžia, kad šios rinktinės skaitytojas bus neišvengiamai skaitęs visas apta-riamąsias knygas. Jeigu tokiai prielaidai žiandien ir būtų pa-grindas, tai rytdienos ar gimtojo krašto skaitytojo atžvilgiu ji vi-sai klaidinga. Mano manymu, bent vertesnių knygų turinio san-traukos buvo būtinybė, o ju de-ja, la, labai mažai terastum.

Apskritai paėmus, K. Keblio reiklumas nėra yda, ypač kada jis visiems lygiai ir vienodai tai-komas. Daugumoje atveju taip ir yra, kas, be abejonės, džiugina. Šis užsiangazavimas bus gerokai atsiekęs, jei jis K. Kebli įparei-gos dažnesniam, aktyvesniam, žvilgsniui mūsų nūdieninėm li-teratūron.

Sprogsa novelė Bene daugiausia faktinių spragų ir trūkumų rasim išseiviskosios novelės aptariuose. Taigi ir vėl paradoksas! Nes novelė juk kaip sykis yra Valančiaus — Zemai-tės — Billūno — Vienuolio — Krėvės stiprybė, žanras ne vien vadovėliuose ar chrestomatijose tenusileidžias tik poezijai ir tai ne kiekviename laikotarpyje. O puslapių skaičius šio žanro ap-tarimas knygoje težiama antra vieta... iš kito galo: 86 psl. Ir tai ne dėl to, kad Rim. Šilbajoris bū-tų taupiausias vertintojas (žod-žio jam niekad nepritūksta), o taipgi ne dėl to, kad rašytų tik apie pačius vertčiausius šio žan-ro kūrėjus ("dar daug liko ver-tintų kūrėjų, kuriuos irgi rei-kiėtų aptarti" — straipsnio gale prisipažįsta jis), o todėl, kad jis terašė tik "apie tas knygas, ku-rias pavyko gauti" (213). Ar už negautas knygas reikėtų kaltinti leideją, ar redaktorių, ar ver-tintoją — nėra taip svarbu. Svar-biau, kad nepamintų eilėje y-

ra vardu, svarbesnių už ne viena aptartą (nepaminėta: V. Alan-tas, J. Svaistas, M. Bavarskas, J. Gliauda, B. Gražulis, A. ir J. Me-kal, Alė Rūta, P. Orinitaitė, J. Ti-ninis, S. Zobarskas), nekalbant jau apie antraeilius ar trečiaei-lius, kaip P. Abelkis, P. Alšenas, A. Norimas, K. Pažeraitė ir visa eilė kitų. Tiesa, visus tuos var-dus skaitytojas ras gana sąžini-n-gai ir kruopščiai C. Grincevičiaus paruoštoje bibliografijoje. Bėda tik, kad bibliografija tarp P. Abelkio ir Krėvės nedaro jokio skirtu-mo. Svarbu, kad ir aptartųjų ra-šytojų kūrybinis veidas ne visa-dai buvo pakankamai išbaigtas, o kartais net kiek iškreiptas, kada vertintojai aiškiai stigo jų kū-rybai charakteringų veikalų. Jei-gu N. Mazalaitės aptarime dar galima išsiversti be "Miestelis, ku-ris buvo mano", R. Spalio — be "Didžiojo atgailos" ar "Trylia-kė nelaimė", A. Tulio — be "I-nicialai po tiltu" tai jau J. Jan-kaus — novelisto aptarimas be "Naktis ant morų" jokių būdu nebėra pilnas.

Tiesa, R. Šilbajoris aptaria ne knygas, ne literatūrinės srovės, ne laikmečio tendencijas ar žan-rinę raidą, o pačius rašytojus, kiekvieno jų kūrybai skirdamas ilgesnį ar trumpesnį straipsnelį. Kiek neaiškus lieka tik ju sugru-pavimo planas. Aišku viena, kad ne chronologinės, ne alfabė-tinės, ne kitokios kaip nors grada-cinės tvarkos jis nesilaiko. Tai, žinoma, daugiau plano ar for-mos reikalas. Tačiau ir sąmonin-gas planas ne karta daug ka pa-sako. Ka R. Šilbajoris nori pasakyti savuoju, taip ir lieka mįslė.

Literatūros vertintojus būtu ga-lima dalinti į dvi pagrindines gru-pes: formalistus ir interpretato-rius (prisimtu atsakomybę už ter-minų trūkumus — T. A.). Pirmie-ji daugiau paisy žanrinių defini-cijų, ieško kūrinio formos ir kitų būtiniausių elementų, analizuoja jo struktūrą, nagrinėja jo stilisti-nes ypatybes etc. Antrieiems pir-moje eilėje rūpi turinys, jo inter-pretacija. Esmėnė pusė jiems te-svarbi tik tiek, kiek ji išryškina turinį, kiek ji natūraliai su juo su-augusi, jeigu K. Keblys linksta daugiau pirmųjų, tai R. Šilbajoris — antrųjų pusėn.

Laikas nuo laiko mūsųose, kaip ir kitur, atsiradavo abejojan-čių, ar literatūros kritikai yra kū-rejai tikrąja to žodžio prasme ir ar jie tinka vienon draugų su ki-tų žanrų rašytojais. Jeigu visi kri-tikai rašytų, kaip R. Šilbajoris, panašiu abejonių niekad nekiltų. Kiekvieną kūrinių interpretuoda-mas, jis vis "ieško tarp eilučių", iškelia tai, ko eilinis skaitytojas gal nē nepastebėtų, tuo kūriniui duodamas naujas spalvas ir di-mensijas.

"...Pas Vaidiulių yra daug to-kių kuklių žmogelių, su paslėp-tais dyvasios turtais — turtais, ku-rie, tiesa pasakius, neimponuoja tiems, kurie nesupranta krantin-čio lapo didybės". (233).

Stiliumi, kalba, palyginimais, metaforomis R. Šilbajoris labai dažnai lenktyniauja su aptaria-mųjų kūrinių autoriais.

"Grįžtant prie Vaidiulių vie-verselio, jis ne todėl mielas, kad pilkas, o todėl, kad aukštai mė-lynyje prapuolęs, visa dangų pa-verčia stebuklinga daina". (240).

Pastabumo ir išvaizdumo dova-nos nemažiau negu rašytojų rei-kia ir kritikui. Skirtumas tik tas, kad kritikas jas naudoja išgyven-damas ne į supančią, bet į ra-

šytojo sukurtą ir jam savotiškai primastą tikrovę. R. Šilbajorio i-ma žvalgumas itin atsispindi paski-rų rašytojų kūrybine tendencija susumuojančiose išvadose: "Gyvenimo tikrovė pas Savic-kį parodo žmogui, ko jis neteko, būdamas jos nevertas." (260).

N. Mazalaitės žmonės "tarp savęs kalbasi be galo gražiai ir vis taip, kad kažkur gražbylys-tėje prapuola ir numiršta žmo-giškas ryšys" (272). "... kaip Šimonio paveiksluose, gana nai-vus idealizmas įterpimas į su-laužytų tikrovės plotmių linijas ir apgaubiamas pasakų skraiste." (273)

L. Dovydenas "užuoat skaites

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą; Pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antradi. ir penktadi. 10—4; šeštadi. 10—2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. RE 8-6960.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos

6182 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti: MI 3-0001.

Ofs. HE 4-1414. Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akusherija ir moterų ligos

2454 W. 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Šeštadi. 12—3 val. popiet.

Trečiadieniai uždaryta

Ofs. tel. PR 8-2220

Namų — rez. PROspect 8-9081

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
J O K S A

2656 West 63rd Street

Pirmad., antradi., ketvirt., ir penktadi. 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v.v. Šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. Pr. 6-6022 Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika
2815 W. 71st Street

Ofsio val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v., ketv. nuo 9 iki 12 val.; arba susita-rus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 W. 63rd Street

Val. kasdien nuo 1—4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta.

Ofsio ir buto tel. Olympe 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštadi. tik susitarus.

Tel. — Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietavių gydytojas)

3925 West 59th Street

Val. pirmadi. antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Šeštadi. 12-3 val. p. p., trečiadi. uždaryta.

Tel. ofsio ir buto Olympe 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th Street, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., šakyrus trečiadieniais. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKUI IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTE

7150 South Western Avenue
Pirmadi., antradi., ketvirt., ir penktadi. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakara. Trečiadi. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadi. 11 val. ryto iki 8 val. p. p.

Ofsio telefon. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telef. HE 6-3545

(Ofsio ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofsio tel. PR 8-7773. Rez. PR 8-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS

2858 West 63rd Street

Valandos: pirm., ketv., 5—8 val., antradi. ir penktadi. 1—4 val. Pirmineja tik susitarus

Ofsio HE 4-1818 Rez. PR 8-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)

Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštadi. 9 v. r. — 2 v. popiet.

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

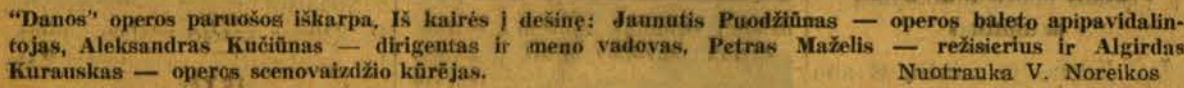
Ofsio — HE 4-5758.

DR. S. J. M. BUDRYS
ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Ofsio — HE 4-5758.

ALEKSANDRAS KUČIŪNAS

kupinu patetikos. Gal tādēļ ir o-
peras kūrējam nūo pāt oērōs atsi-
radimo iēškojo savō kūrināms te
mū-siuzētū mitoloģijōje, legēdo
sē ar herōjiškoje praeitijē. Opera,
dažnāi galvojām, iktināmiau sē
noje atrodō ir skamba, jēigu, jōs
personāžai yra praeities herōjai,
karaliai, didikai arba dievai, dēi
vēs... Tōdēļ nēnuostaba, kad vē-
iesnāis operōs istorijōs metāis, pā
sīrodziūs operom sū kasdieniņō
gyvenimō turinū, kildavo tam
tikrō nusivylimō, žiūrovās jausda
vosi nēprastai šokiruojamās, ope-
rōs pērgyvendavo nēpāsīsekimūs,
nors ir meistriškai parāsytos, tu-
rēdavo laukti dešimtmečius iki vi-
suotini pripazīninā ir pasīseki-
mō. Šitāp buvō atšķirk sū Travi

Bet ar tāip iē ūkruju yra? Il-
giau ir geriau pagavojūs, man at-
rōdo, kad nēbūtme teisūs, tāip
iē ankstō spēsdamē. Pirmiausia
anas laikotarpis – karō īgyveni
mai, viltys ir nusivylimai pō ka-
rō paliaubū – stipriai irēžē pēd-
sakus kiekvienō lietuvio tremti-
nō ar pabēgēlio asmeniškam gy-
venimē. Būta giliai žmogiško tra-
gizmo, tėvynēs praradimo skaus-
mas, nesugrīzimo faktas, šeimū
pasimetimas... Būta nemazōs no-
talagijōs ir sentimentalumo: sa-
vēs galestis, gražiū, gērū praei-
ties diēnū pasilgimas, būta abuo-
jumo ir net nihilizmas, bērgždžio,
bēprasmīgo gyvenimē nujauti-
mō. O visi šie ano laikotarpio
mūs simptomai, atrod, “Da-

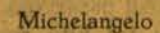
Bet ar taip iš tikrųjų yra? Pigiau ir geriau pagalvojus; man atrodė, kad nebūtume teisūs, taip iš anksto sprendami. Pirmiausia anas laikotarpis — karo išgyvenimai, viltys ir nusivylimai po karo paliaubų — stipriai įrėžė pėdsakus kiekvieno lietuvio tremtinio ar pabėgėlio asmeniškam gyvenime. Būta giliai žmogiško traizmo, tėvynės praradimo skausmas, nesugrįžtomi faktas, šeimų pasimetimas... Būta nemažos nos talagijos ir sentimentalumo: savęs gailėstis, gražių, gerų praeities dienų pasilgimas, būta abuojuose ir net nihilizmo, bergždžio, beprasmingo gyvenimo nujautimo. O visi šie ano laikotarpio mūsų simptomai, atrodo, "Da-

Ir kai, visa apgalvojus, atverti operos lapus, pamažu iš tikro pradėti pajusti visa ano meto dvasią: gyvenimo netikrumą, jo tragiškumą, net ir operos silpnybės, galėtume sakyti, primena tik anų laikų silpnybės. Sakysim gal kiek naivus sentimentalumas, regis, yra betgi atgarsis visų anų dienų sentimentų... Arba, štai, pirmieji operos taktai. Kaip išraiškiai jie vaizduoja ano laiko desperaciją, kartų liūdėsį ir neviltį...

Bet grīžkim prie mūsišķes, šie-
 metinēs operos. Pirmame jos veļk
 sme turim trīs didesnes arijas, ku-
 riōse operos pagrindiniai veikē-
 ļai atskleidžia savo jausmus, da-
 (Nukelta i 7 psl.)

PENČO SLAVEJKOV

Tamsūsis genėjau, tu esi teisus. Girdžiu
ne pirmą kartą tavo žodžius...
Pusę mūs trumpioji gyvenimo
bejausmiam akmeniiui ap pašvenčiaus.
Sventas, gyvenimo žiebtas ugnis
sieloj manoj gyvenimui nebelepėja.
Tarp sienu, kur tik plaktinko aidas
skambėjo, diena po dienos ji gėsta.
Ir — skuboto džiaugsmo apakintas,
paskutines kibiškėtis
žiauriai nužudžiau, paversdamas jas marmur.
Aplėdęs, als viską apdengiau ledu.
Tad įginkl teisinga, nors ir žiauria klausima
o jame savo mirtina nuosprendis.
"Gyvenimo atsimetelis, nesusidailininkas,

Mozé

Ir nīko nematyti, negirdēti —
man būtu trokšama, laimīgoji lemtis.
Āk, nepažādin, kalbēk tylai...
Ļūmai suvirpējes, rankā jās nūkreipē
Ir, pakēles galva, pamatē: šēšāļai
cēlēmīs slenkā priēšais jo akis,
tyliāi kraujās plūsdamas, vērgas
priēšmirtinēje kančioje raitosi.
Nei aīmana, nei garšas nesīverzīa īs jo lūpū.
Dovydas ranka mostelējo, tāciāu īs laidyklēs
akmuo nēišlēkia j priēša... Marija
rauda priē savo nūkryžūoto sūnaus,
bet nē viēna nenurīdā ašara
īs jos sopulīgai žīnūrcījo ānī.
Brūtas suraukē antakiūs, bet nēr kardo
jo rankoje — vargu ar kas sugebēs
patirti slapta jo ūzmanyma...
Tuo j ūz jškyla šēšāļai
tokiē pat begarīši, nēbyliāi.
Ir, galīsausī, pasīstausēš īšēina
pats Jeremījas, pilnas nūriū minčiū,
tāciāu, tarsi pļēps, ranka ūzkīmo burnā.
Kad žodžiū nēreikīngū nēīstartū.
Nepatēnkintas, atstīsoje meistars. Akīmīrka —
Visi šēšāļi dingos. Tik tai viēnas
palīko īšdidūs Mozē; Ir, atrodo,
kad ranka pagrieībēs savo barzā,
staiga pašoks, pažādīs nēbylūsins,
o savo žodžiū gīaudiū žygdarbiams priēls.
Ir īšīstīesēs īšdidīai Buonarrotīs
apsīdairē: "Pasīlīk nēbyliāi!
Kalbēt čīa tūrī viēnas ūz visus..."
Ir ūžsīmojēs plaktuku trenkē
Mozēs kelīn, suīnkūdamas:
"Kovoje gīmes, Moze, veski juos j kovā
visus juū nēbehmīstamū žodžiū!"

Išvertė P. Gaučys...

Penčo Slavejkov, bulgarų poetas. Daugelis jo sukurtų eilėraščių laikomi bulgarų poezijos šėdėvais. Rinkinyje „Nerazdelnyi“ (Neatskiriama) jis nagrinėja Europos kultūroje asmenines psichologines temas, išsivaduodamas iš laiko ir erdvių, kaip pvz.: „Michelangelo“, kur Sv. Petro bazilikoje Mozės stichos poveikyje, jis vaizduoja Michelangelo gyvenimo ir kūrybos prištairavimus.

Jonas Aistis

Rytojaus diena sutartu laiku vyriausiojo

Norējau īssiderēti nors parašā su motyvāis, kodēl mano raštā atsisako škelbti, bet Gričius ir to īš manēs maldauē īšsimaldavo... Jis vī sada garbino esančā tvarkā ir īstikimā ļai tarnavo, kaip ir dabar tebetarnauja... Kai pradējo brūzdētī Sūdavyos ūkininkai, Augustinas Gričius, gindāmas vīrybaus bē politika, paskel bē īstīša seriļā reportažu, murzindāmas sodiečius ir ļu reikalavīmas pačiais paskutiniais žodžiais. Karta, atsitiktinai sutikęs ļ spauštuvēje, paklausias, ar jis esās šventai īstikinēs tuo, kā škelbias apie Sūdavyos ūkininkus oficio tē. Jis sumišo (spējau, kad ne aš vienas tada to ļ klausiau) ir pamačiau ļo veidu riedančią ašarā, didelē, kaip pupā. Jis ļ vīduļ skruos to pirštu nubraukē ļ pausļ ir tarē: Jūs mokslus īšēje... Jei jūs turētumēte žmonā ir vaikus, tai kitajp kalbētumēte... Šventa tiesa, tada neturējau dar nei pačios, nei vaiku. Štāndien ļ

Sekančių metų vasara ėjau Senąją Vilniaus gatvę su vienos Rytų Aukštaitijos miestelio nuovados viršininku. Jis buvo iš stuomens ir liemens imponantiškas vyras... Iš tolo pamatiau energingai atsikubantį profesorių Balčikonį. Kai priartėjau per trejetą žingsnių, iš rankovės iki alkūnės išslindusi ranka pa-

Teko nuo manęs ir Kauno miesto galvoms. Parašiau jiems net porą straipsnių: Kauko alėja ir Ar nepakaktų pašalo laukti... Parašiau, pamiršau, paskui dar į užsienius išvažiavau. 1939 m. vasarą parvažiavau atostogu... Priėmė tu vietą, kur buvo Kauko griovys "su slankiais ir purvu su žilvintais ir nipenimis

Ar taip buvo ar ne, ar jis taip kalbėjo ar ne, tai kitas klausimas. Leiba Chodosas buvo gudrus ir su humoru žmogus. Man visai negaila, kad jis "mano laurus" susišlavė, o svarbu, kad laiptai ir po šiai dienai stovi...

Dabar visa tai tūli praeityje. Ne visada buvau teisingas, ne visada būvau tinkamaj aukštumoj, bet to, šiandien man ir anų dieny stilius nepatinka: manierien ir šiurkštus, bet visi tie straipsneliai parašyti su daug didesniu tikėjimu ir gal dar didesniu pasitikėjimu negu dabar... Aš pats vis ir vis daugiau ištikinu, kad mane tikrai karsto lenta teisties. Ir čia turiu pranešti savo draugams ir priešams džiuginan-

(Nukelta 14 psl.)

Valpurgijų naktys

(Atkelta iš 3 psl.)

Čia žinia, kad aš čia per ilgai neužsibūsiu ir neužsimasiu...

1938 m., berods Jonavos rabinas, norėdamas pasakyti eilinę liaupsę, pasakė giliai tiesą: Jau dvidešim metų sukakoja, kaip Lietuva nesisklausoma...

Lietuvių bendruomenė man primena mano jaunystės kaimyną Kursos namus... Nei prieš tai, nei po to nebuvau matęs taip dostojskai patriarchališkos šeimos. Gyveno po vieną stogą tėvas su trimis pagyvenusiais sūnėmis, su jų pačiomis ir su vaikaičiais. Maistas ir net duona buvo laikomi po raktu. Senis prisirišęs prie juostos raktus nešiojo ir, sako, net naktį juos po pagalvę laikydavo. Duoną patį raikė ir dalino. Senstą sūnūs buvo tvarkomi kaip maži vaikai. Apie marčias ir vaikaičius nebuvo nė kalbos. Visi senio Kursos biļio kaip ugnies. Vieną vasarą jis per pačią rugiapūtę, užvalges skilandžio, prietvarium mirė. Dar lavonas neatšalo, o broliai pradėjo dalintis, žinoma, su barniais ir muštinėmis. Kaimynai subėgę juos gėdino ir Dievo bausme grąsino, bet jie pirma susikraustė mantas kas sau, o tik tai tada tėvą kamaroj pašarvojo. Dik tātūrą seka anarchija... Bet tai kita pasaka, kurios čia nesekiu.

Kursų po vienu stogu gyveno bene aštuoniolika žmonių, jų tarpe trys marčios ir būrys vaikų, o tų tarpe bent pora mano metų. Marčios, vienos likusios, kaliaivos ir rupūživosi be jokios atvangos. Kartais net už kasų susikibdavo. Ir vis dėl gyvenimo smulkmenų: vėl tu mano puodą pastūmė, vėl tu mano kuo delį suvelei, vėl tu mano šėvą užtrynei, ir t.t. Bet jei tik tai už lango vyriška stovyla šmėsteldavo, tai jos tučtuojaus kiekviena savo vieton klastėdavo, ir net daiktą sutartinai pradėdavo dainuoti, ar viena kita gegutė širdele vadinė...

Skaitydamas lietuviškus laikraščius, dalyvaudamas susirinkimuose dažnai prisimenu tas Kursos marčias, kurių, žinoma jau ir kau lėliai gal sutrūniję po žemę. Drąsias, aršias savo tarpe, romias ir kuklias vyrų akivaizdoje. Ir lietuviai labai drąsūs ir nesugyvenami savo tarpe, bet pasimaišę tik susidėmimas, tai ir išitžo, tai ir pasielė. Buvau susidėmęs išpūdį, kad marčios lygia dalia traktavo uošvį, savo pačių vyrus ir net kaimynus. Į savo kivičius vyrų neveddavo, lyg tai būtų kitas pasaulis ar kita tauta. Ir man būdavo nuostabu, kodėl jos taip nesugyvendavo savo tarpe, kodėl jos visą laiką riejosi ir pešėsi.

Visada tvirtinau, kad ten, kur vyrų gallos ir heroizmas baigiasi, ten moterų tepasidėda tik veiklos pradžia. Nes silpnoji lytis stipresnė už stipriąją lytį ir fiziškai ir intelektualiai. Visa bėda, kad lietuvė dažnai tūno savo namų užkrosny ir visą energiją išeikvoja besigundama su savo vyru, o tas vėl, pačios išvestas iš pusiausvyros, visą savo apmaudą ir irzlumą išlieja visuomeninėje veikloje. Mano manymu, šiandien lietuvė moteriai atėjo pats laikas išeiti į lietuvišką veiksmų politinę areną, pats laikas sugėdyti ir išleioti iš politinės veiklos nusipolitičiusius didvyrius ir mažvyrius... Jie patys niekuomet nesirytė tokiam žygiui, o jų bendruomenė daromą žalą yra neišivaizduojama didelė.

Gyvendamas Milfordo gatvėje ir aš buvau įsileidęs į lietuviškos veiksmų veiklos pačias medias res. Rėkiau valio ir šalin. Nešiau plakatus su įvairių įvairiausių šūkiais ir lozungais. Piktavau Molotovus ir Višinskis. Rėkiau norėdamas išreikti visą savo bendruomenės apmaudą ir širdgėlą.

Ir taip vieną kartą aplankau savo seną bičiulį poetą Antaną Rimdį. Aš jam pasakojau paskutines veiksmų naujienas, bet mačiau, kad jos jam buvo terra incognita, tai ėmiau ir pasakiau.

— Taigi skaitai laikraščius...
— Ne! — sausai atsakė jis, — gali iškrėst visą butą, pas mane lietuviško laikraščio nerasi.

— Taigi ar ne jūs, keturvėjininkai, kadaise paleidote šūkį, kad tik tai laukiniai žmonės laikračių neskaito?

— Gal ir mes, — atsakė jis, — bet man taip pradėjo veikti į nervus lietuviškos spaudos nuolatinės rietenos ir tušti ginčai, kad aš ėmiau ir atsisakiau visų laikračių. Ir dabar man ramu, smagu, miela. Dabar man rodosi, kad Juozas Tysliava, pasisodinęs ant kelių Vinčą Rastenį, meiliai šnekučiuojasi, kad visi lietuviai sandomoj ir meilėje gyvena, vienas kitą užjuokia, vienas kitą sielojasi, vienas kitam padeda...

Tagi, tada, kai buvau įsivėlęs į lietuvišką politinę veiklą, pradėjau priėti išvados, kad lietuvių vyrų veikla priena logišką galą ir kad vadavimo vadžias ir vežėčias reikia atiduoti moterims, tegu jos vadavimo politiką minko, kaip jų motinos ir senelės minkė atuaričių tešlą. Gana joms, kaip svirpliams, svirpti vien visuomeninio gyvenimo užkrosny.

Prieš 1958 m. lietuvių bendruomenės suvažiavimą teko valandų valandas praleisti posėdžiuose. Bendruomenė stengėsi būti apolitiš-

ka ir talkstėsi prie demokratiškos tribūnos normų, leisdavo kalbėti, išsikalbėti ir nusikalbėti į plačius dirvonus. Aiškiai pamačiau, kaip mano tautiečiai geba ir mėgsta tribūnos teisę naudotis ir ją išnaudoti.

Kalbos be pradžių ir be pabaigos, be galo ir be krašto. Plepalių, pliurpalų ir tauškalų stiliaus būdingiausi pavyzdžiai. Iš dyko į tuščią pilstymas...

Galop visi įklimpo į gražbylybės liūną, iš kurio nei kelio pirmyn, nei atgal nebuvo... Ir tą kritišką valandą papraso žodžio neapsikentusi ponja Magdalena Galdikienė ir taria:

— Vyrai, kaip jums negėda, argi jūs iš to galo pradėdate...

Ta garbingoji ponja papunkčiu susakė, kaip tas iš pažiūros dailus ir rimtas vyrų būrys turi kalbėti ir elgtis, kad kalbos būtų vaisingos ir našios...

Mačiau, kaip ta pastaba visus pritrenkė. Pirminkinavęs provizorius Jonas Makauskis ex cathedra sutiko, kad tikrai ne iš to galo pradėta... Buvau jau vėloka pradėti viską iš antro galo, tai atidėta kitam posėdžiui, į kurį jau aš pats nesirytiau eiti, tai ir nežinau, kuo visa tai galų gale baigėsi, tik spėju, kad posėdžiavimai sugrįžo į senąsias vėžes. Viena prieš vėją nepapūs...

Tegul moterys išsėina visa armija: motinos ir dukterys, žmonos ir našlės, merginos ir senmergės. Visos iš dūmo. Jų pabugs mūsų prie šai.

Tūlas paklaus: kodėl jau čia dabar moterys? Kuo jos geresnės? Gal ir ne geresnės, nes visi mes iš vieno ir to paties molio padaryti, bet, man rodos, kad laikas jau būtų keisti būdus ir priemones. Gana, manau, priraudota ir ašarų prilieta prie okupacijos sienos. Per akis prirodyta auškų, kančių ir skriaudos. Nereikia statyti amžinų sienų. Į sieną ne tik tai mes, bet ir kiti atsimuša ir pamato, kad kelio toliau nėra. Dabar ne tie laikai, kai sienos gindavo. Reikia judesio, mosto, manevro. Kaip tu išvesi karštinčius į kovos lauką, kad jų kojos jau žasiukus gano. O galop, dabar mini-skirtuotos moterys dar ir panašios į graikų hoplitus.

Beje, dar dėl ašarų... Ponia Magdalena Slavėnienė, minėdama savo brolių prof. Vinčą Mykolaitį-Putiną sutinkant 1944 metus, rašo, kaip Krėvė, tardamas žodį, pravirko: "Nustebusi žiūriu čia į savo brolių, čia į vieną, čia į kitą — į visus svečius. Profesoriai verkia kaip maži vaikai..." (Aidai, 1967, nr. 10, 432 p.).

Nieko nuostabaus... Vienas prancūzų generalas, išgirdęs, kad vokiečiai prasilaužė Marnos fronte, pravirko kaip kūdikis...

Bet ašaraus yra gailestis, o gailestis be kaltės jausmo neįmanomas. Jei galisi, tai reiki, kad anksčiau kuo nors sąmoningai ar nesąmoningai nusikalto. Pats esu perygvenęs tą verksmą ir dantų griežimo laiką. Pats saves klausiau: kodėl ir dėl ko, ir priejau išvados, kad ne visu nuosirdumu, ne visa esybe buvau ištikimas savo tautai, ne visu nuosirdumu, ne visa esybe buvau lojalus savo valstybei.

Ir nuostabu yra tai, kad tasai kaltės jausmas ar kompleksas yra bendras ir visuotinas. Ypač tai ryšku, beskaitant nūnai gausią atsiminimų raštiją. Visi, o ypatingai tie, kurie vienaip ar kitaip buvo įtraukti į netolimos praeities istorijos dantračius, rašo taip, lyg norėdami kažką užkapstyti, žodžiu, jaučiasi ir elgiasi, kaip katinas negerai aruode padaręs... Čia atminioje ryškus perdėtas patriotizmas ir valstybingumas, tėvynėje, lyg atlaidų elgetų, perdėtas žaidžius ir kančių ekshibicionizmas...

Tie žmonės teisia patys save. Laikas nėra taip naivus, kaip tie, kurie amžinybei skelbia savo išmone, savo dorybės, savo pilietiskumą. Yra būdinga tai, kad žmonės, gimę tautos nelaimės metais ar po jų, tos kaltės nejaučia, ir jų pažiūra į praeitį labai skiriasi. Praeis dar kiek laiko, ir įvykiai bus daug blaiviau vertinami.

Mane kai kas kaltino nedarantį skirtumo tarp partizano ir liaudies gynėjo arba sribo. Kai imu juos du atskirai, darau skirtumą, kai imu juos bendruose tautos nelaimės rėmuose, man abi šalys yra tolygios aukos. Kiekvienam yra, manau, aišku, kad be okupacijos tokios apimtios brolydubės nebūtų buvę. Civiliniai karai dešimtmetį normaliose sąlygose neužstėšia. Paprastai viena ar kita pusė gana greit paaima viršų, jei niekas vienos kurios šalies išorės nepalaiko. Dabar jau ir Lietuvoje yra viešų balsų, kad sriboi nebuvo "angelai", ma nau, kad gali atsirasti ir buvusį partizanų, kurie sutiks, kad ne visi partizanai buvo šimtaprocentiniai idealistai. Tuo tvirtinimu nenori nuimti nuo partizanų judėjimo užtarnautos aureolės, tuo tarpu sribojams jokių nuopelnų neskyria, ir niekas, net pats laikas jiems jokių nuopelnų neskyria.

(Bus daugiau)

Prasmingas Petro Klimo kelias

BRONIUS KVIKLYS

Su nepriklausomos Lietuvos atstatymu neabejotinai susiję tų mūsų vyrų vardai, kurie, kaip Lietuvos tarybos nariai, 1918 m. Vasario 16 d. pasirašė Nepriklausomybės aktą. Tai, galima sakyti, Nepriklausomos Lietuvos krikstatėviai, mūsų signatarais vadinami.

51 metų laikas padarė savo ir, švenčiant aukso jubiliejų, iš dvi dešimties tą aktą pasirašiusių gyvių buvo likę du: Aleksandras Stulginskis ir Petras Klimas. Tai gi su didele širdgėla sutikome namalonia žinią, kad sausio 16 d. Kaune mirė a. a. Petras Klimas.

P. Klimas buvo labai plati ir šakota asmenybė, kurios į straipsnio rėmus neįspraus. Tai paliksi me biografams, kurie apie jo gyvenimą ir didelius darbus galėtų parašyti didžiulę ir turiningą knygą. Mes pasistengsime pateikti skaitytojams tik keletą jo gyvenimo ir veiklos bruožų.

Lietuviškoje veikloje

Petras Klimas gimė 1891. II. 23 d. Kušliškių k., Kalvarijos valsčiuje, Marijampolės apskr. Baigęs Kalvarijos pradžios mokyklą, 1901-1909 m. mokėsi Marijampolės gimnazijoje. Būdamas susipratęs lietuvių, tuojau įsijungė į slapta lietuvių moksleivių veiklą ir 1908 m. redagavo slapta hektografuotą moksleivių laikraštėlį "Moksleivių Draugą". Tačiau ne trukus buvo rusų policijos susektas. Klimui buvo iškelta politinė byla, kuri tačiau baigėsi laimingai.

1910-1914 m. Maskvoje studijavo teisės mokslus, o drauge bendradarbiavo "Aušrinėje", būdamas redakcijos narys ir aktyvus bendradarbis. Atostogų metu ne pamiršo savo gimtojo kaimo — kasmet atvykdavo, bendravo su kaimiečiais, ruošė lietuviškus vakarus.

Baigęs teisės mokslus, 1915 m. atvyko į Vilnių. Karo metu aktyviai dirbo centriniame pabėgėlių komitete, o taip pat reikėsi lietuvių visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje. Kartą vokiečių buvo sumintas ir kalintas. 1917 m., drauge su kitais veikėjais, suorganizavo lietuvių konferenciją. Buvo iš-

rinktas į Lietuvos tarybą, dirbo prezidentu kaip generalinis sekretorius, rengė įvairius raštus, rašė memorandumus, atliko organizacinius darbus. 1917. IX. 6 d., pradėjęs leisti "Lietuvos Aidą", jį redagavo drauge su vyr. red. Antanu Smetona. Pavarčius 1917 - 1918 m. to laikraščio kompektą, matyti, kad A. Klimas yra parašęs gal bent pusę visų vedamųjų rašinių. Jis kėlė čia nepriklausomybės idėją, atidengė lenkų, rusų, gudų kėslus į Lietuvos žemes, pateikė daug medžiagos Lietuvos sienų problemai spręsti, reikalavo plebiscito Rusijos valdomoms tautoms, kėlė valstybinio gumo ir tautinės vienybės mintį.

Visiškos nepriklausomybės šalininkas

Štai keletas jo minčių iš ano meto spaudos, dabar jau pageltusių ir trupantių puslapių:

"Šit, mes norime savo žemę liuosą tauta būti, norime sudaryti savo valstybę, savarankiškai joje savo reikalus tvarkyti ir laimingesnę ateitį ruošti. Dėl to mes visi šiandien esame sukrute, dėl to mes kartais užmirštame visus sopulius, nes tai yra mūsų siekimas ir nusiramimas, drauge tikslas ir gyvybės ženklas. Kiekvienas lietuvis, kuriam širdis dar nesusustingusi ir neapkliautoje, šiandien gyvena taja mūsų atleities svajone ir trokšta jos išsikūnijo" (L. A. 1917. XI. 1).

"Nes viena turi būti visuomenė aišku ir tvirta kaip uola: visiškai Lietuvos nepriklausomybė ir liuosas jos plėtojimas yra tai mūsų visų giliausias troškimas ir pirmiausia visų mūsų pasiryžimų uždavinys. Gi visas mūsų tikslas — tam uždaviniui pateikti kuo veikliausią tikrąsį pamatą ir gyvyjį pavidalą" (L. A. 1918. I. 29).

Išvalgus politikas jau 1917 m.

ispėjo lenkų pavojų Lietuvai:

— "Jie nori šiaip ar taip gauti Lietuvą į savo valią, į savo globą paimti. Jie nori Lietuvą tvarkyti sulyg savo norais; jie dargi niekad nėra dėl to lietuvių daugumos atsisakę nei tarėsi. Jie vis sa tat daro per mūsų galvas, užuolankomis, per smurtą ir tuo būdu tikisi ką laimėsia. Ir ne dėl to šiandien lietuvis yra nepalankus

Petras Klimas

lenkui, kad jis lenkas, bet kad jis lietuviui tykoja liuosybę išplėsti, ir jei nepajėgia išplėsti, tai bent savo naudai sudrumsti" (L. A. 1917. X. 16).

Parašė Vasario 16 d. aktą

Dirbdamas Lietuvos tarybos prezidentu, P. Klimas buvo ne tik faktinis Tarybos oficio redaktorius, bet ir tvarkė jos kanceliarijos reikalus. Jis paruošė ne vieną Tarybos skelbtą Nepriklausomos Lietuvos paskelbimo aktą, jų tarpe ir Vasario 16-osios doku

mentą, kurį, drauge su kitais tarybos nariais, ir pasirašė. Tarybos posėdis įvyko Didžiojo gatvės Nr. 30, tarp 12 ir 3 val. po pietų. P. Klimas, kaip faktiškai "Lietuvos Aido" redaktorius, jį įdėjo į Vasario 19 d. laidą, Nr. 22 (70). Tačiau vokiečių karo cenzūra šio numerio neleido spausdinti ir Nepriklausomybės aktą iš teksto išbraukė. Nepavyko išleisti ir tuo reikalu ekstra lapelio. Tačiau P. Klimas, rizikuodamas savo laisvę, be vyr. redaktorės ir tarybos aukščiausios vadovybės žinios, atspausdino keletą šimtų "L. A." su Vasario 16 d. akto tekstu ir per rankas išdalino jį valsčių atstovams. Maždaug tuo pačiu laiku Klimui pavyko šį aktą nusiusti į Berlyną, kur jis buvo paskelbtas net keliuose vokiečių laikraščiuose, Lietuva apie savo nepriklausomybę nieko neturėjo žinoti, bet Vokietija galėjo žinoti...

Sudarius Lietuvos vyriausybę, P. Klimas perėjo užsienio reikalų ministerijos tarnybon. Kaip diplomatas — Lietuvos atstovas dalyvavo Taikos konferencijoje (1918 m. gruodžio mėn.), buvo nusiųstas į Berlyną, Paryžių. J. Purickiui esant ministru, kurį laiką buvo Užsienio reikalų mjos viceministru; 1920 m. dalyvavo derybose su rusais Maskvoje. 1923 m. paskirtas ministru Italijai, užėmė kitus aukštus postus. 1925 m. paskirtas Lietuvos pasiuntiniu bei ministru Prancūzijai. Tais laikais mūsų užsienio

(Nepilnėta 1-5 psl.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av. Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

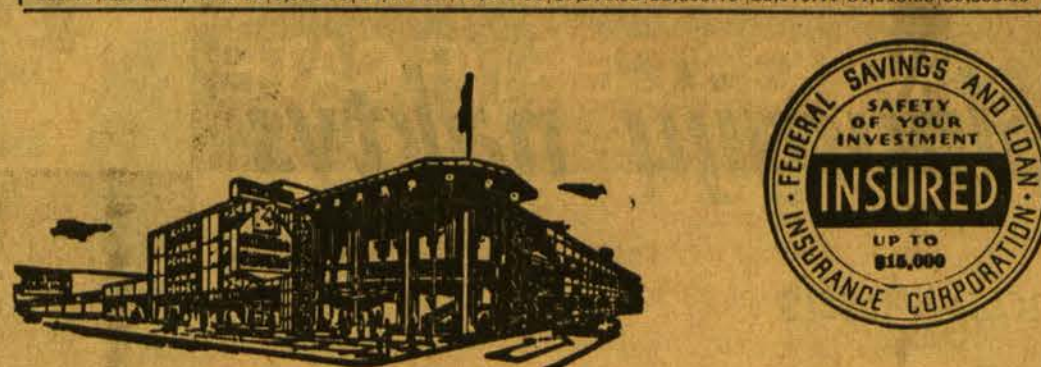
10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENDROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4 3/4%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

Štai mėnesinė taupymo lentelė:

MĖNESINIS SĄTAUPYMAS		MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELĖ											
2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	12 YRS.	14 YRS.	16 YRS.	18 YRS.	20 YRS.	22 YRS.	24 YRS.	26 YRS.	28 YRS.
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.46	\$1,534.51	\$1,937.70	\$2,380.57	\$2,867.04	\$3,401.40	\$3,988.36	\$4,625.43	\$5,319.24	\$6,075.43
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	3,875.39	4,761.14	5,734.08	6,802.80	7,976.72	9,262.43	10,666.43	12,195.43
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	5,813.09	7,141.71	8,601.12	10,204.20	11,965.08	13,882.43	15,962.43	18,215.43
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04	7,750.78	9,522.28	11,468.16	13,605.60	15,953.43	18,522.43	21,332.43	24,392.43
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	9,688.48	11,902.85	14,335.21	17,007.00	19,941.79	23,172.43	26,702.43	30,532.43
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	11,626.17	14,283.42	17,202.25	20,408.40	23,930.15	27,762.43	31,902.43	36,332.43
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	13,563.87	16,663.99	20,069.29	23,809.80	27,918.51	32,392.43	37,222.43	42,352.43
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08	15,501.56	19,044.56	22,936.33	27,211.19	31,906.87	36,932.43	42,352.43	48,052.43
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	17,439.26	21,425.13	25,803.37	30,612.59	35,895.23	41,352.43	47,352.43	53,352.43
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	19,376.95	23,805.70	28,670.41	34,013.99	39,883.59	46,352.43	52,352.43	59,352.43

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

5 1/4% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami rūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4 3/4% Ant visų knygelėlių sąskaitų

Štai nariams teikiamas mūsų pilnas patarnavimas:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organization's meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS:
Pirmad. 12:00 P.M. - 3:00 P.M.
Antradi. 9:00 A.M. - 4:00 P.M.
Trečiadi. Uždaryta visa diena
Ketvirtadi. 9:00 A.M. - 3:00 P.M.
Penktadi. 9:00 A.M. - 3:00 P.M.
Šeštadi. 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos, radijal, stereo, oro vėsinatuvai. Pardavimas ir taisymas.

J. MIGLINAS

Krautuvė Marquette Parke
2346 W. 69th Street 776-1486
Namų tel. — PR 6-1063

APDRAUDŲ AGENTŪRA

Namų, gyvybės, automobilio, sveikatos, bišnio. Patogios išmokėjimo sąlygos.

J. BACEVIČIUS

6455 S. Kedzie Ave., PR 8-2233

VACYS CONSTRUCTION CO.

REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI

2457 West 69th Street
Tel. HE 4-7482

MOVING

Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų.

A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

(Atkelta iš 4 psl.)

reikalų ministerija P. Klimą laikė bene geriausiu diplomatu.

P. Klimas istorikas, mokslininkas

Kad ir turėdamas daug darbo diplomatinėje srityje, P. Klimas visą laiką domėjosi mūsų mokslo (ypač istorijos), reikalais. Per savo gyvenimą yra parašęs eilę studijų (dalis jų suminėta L. E. XII 121 psl.). Parūpino studiją Lietuvos sienų klausimais, parašė "Lietuvos senovės bruožus", "Lietuvos žemės valdymo istoriją", "Mūsų kovos dėl Vilniaus" ir kt. Eilė jo raštų išleista ir prancūzų, anglų, vokiečių, lenkų kalbomis. Besikuriančiai mūsų mokyklai parūpino skaitymų knygas, lie tuvių kalbos sintaksę. Kurį laiką Lietuvos universitete dėstė istorijos mokslus. Būdamas išmokslint as istorikas, visą savo gyvenimą domėjosi Lietuvos istorijos klausimais, rinko dokumentus, darė išrašus. Jo tikslas buvo parašyti ko-

kių dešimties tomų Lietuvos istoriją. Deja, aplinkybės neleido jam šio darbo užbaigti.

Vokšų nacių kankinys

1942 m. lapkričio mėnesį Hitlerinė Vokietija galutinai okupavo Prancūziją, užimdama dar ne okupuotos teritorijos dalį su laikinąja sostine Vichy. Lietuva vokiečiams buvo tik jų užkariauto "Ostlando" dalimi ir su teisėtu Lietuvos atstovu jie nesiskaitė, ne pripažindami jam diplomatinio statuso. P. Klimui paskelbtas namų areštas. 1943 m. jis buvo Gestapo areštuotas. Pagal nacių politikos sprendimą, jis turėjo būti deportuotas į savo kilmės kraštą — Lietuvą. Etapo keliu jį gabeno per Prancūzijos, Belgijos, Vokietijos, Lenkijos kalėjimus. Iš Lenkijos vėl nuvežė į Vokietiją ir stumdė po įvairias jos vietas. Kalėjimų sargai bei palydovai P. Klimą negailestingai mušė, marino badu.

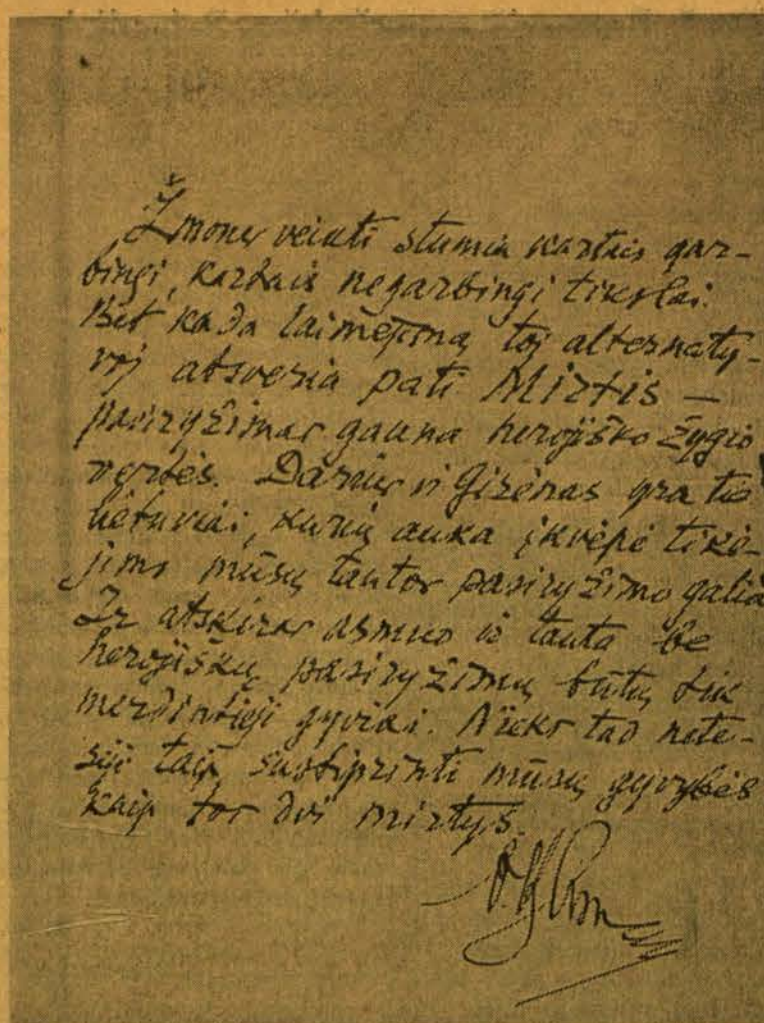
1944 m. kovo mėnesį P. Kli-

mas Išručio kalėjime buvo priskirtas prie Lietuvos grąžinamos lietuvių politinių kalinių (kaceti ninkų grupės). Toje grupėje buvęs žurnalistas Henrikas Blazas savo atsiminimuose ("Varpas" Nr. 5, 1963) apie Klimą taip rašė:

"Laikas jau būtų pajudėti, bet vokiečių žandarai dar kažko delsia. Laksto po kiemą ir keikiasi. Jų viršila stovi prie priedurio laiptų ir dėdamas kirtį ant paskutinio skiemens, šaukia: — Klimas, Klimas! Duryse, pagaliau, pasirodo susikūpinusi žmogysta. Ant galvos nublukusi kažkada buvus rūda išsikraipiusi skrybėlė. Juodas, gerokai apšiušęs paltas. Iš po jo kyšo suskudurėjusiais galais kelnės. O jau pusbačiai, pusbačiai, niekas jų pusbačiais nebepavadinėtų: vienos suraizgytos, suraizgytos liekanos."

— "Marš, marš! — ragina viršila. Bet žmogus neskuba. Lipa laiptais žemyn iš lėto, žiūrėdamas kur koją deda. Ir žinoma, viršila neiškenčia jam nespjres. Žmogus visas krūpteli ir paleidžia iš po pažasties menką ryšulėlį. Lenkiasi pakelti, ir suteikia viršilai progą dar kartą spirti. Sukniubo žmogus, bet pakilo, išsitiesė ir žengė mūsų rikiuotės link. Veidas perlyšęs, susiraukšlėjęs. Žilas šepetys dengia smakrą ir skruostus. Viena nosis ir žandikauliai kyšo virš sučiauptų lūpų. Praeidamas pažvelgė į mus savo mėlynomis akimis ir antakiai pakilo iš nustebimo. Kelis atpažino."

— "Be mirštančio (inž. Daniūno) pats vargingiausias atrodo Petras Klimas. Jis kažkaip visas sumažėjęs ir sėdi nejudėdamas. Lyg bijotų, kad pro suplonėjusią odą kaulai neišlystų. Jame kažkoks ramumas ir resignacija, lyg žmogaus, kuris taikosi su savo likimu, koks jis yra. Tačiau akys šviesios ir dabar tarp savųjų net pralinksminėjusios. — Jau devyni

Petro Klimo rankraštis ir autografas.

(Iš Br. Kvickio rinkinių)

Petras Klimas 1942 m. Grasse, Prancūzijoje. Iš kairės į dešinę: P. Klimas, rašytojas Jurgis Savickis, P. Klimas (sūnus), B. Klimienė, J. Liutkuvienė, Savickienė, estų ministeris O. Opik.

mėnesiai, kai keliauju iš vieno kalėjimo į kitą, — sako Klimas. — Prieš karą į Prancūziją per vieną nepilną parą nuvažiuodavau, o dabar iš Prancūzijos į Lietuvą net per devynis mėnesius vokiečiai neįstengia nuvežti."

— "Ir jūs ir mane muša toji pat lazda. Kai jus muša, lazda nusitveria už vieno galo. Kai mane muša, tą pačią lazda laiko už antro galo. Skirtumo lyg ir nėra."

— Nori valgyti? — pasiūlo me. — Labai noriu, — prisipažįsta. —

Viską, ką turėjau lagaminėlyje, ir patį lagaminą jau seniai iškeičiau į maisto trupinius dar pačioje pradžioje Prancūzijos kalėjimuose. Už duonos kepaluką atidaviau laikrodį, už puskepaliuką — aukso žiedą, o kai visko netekau, liko vienas badas."

— "Bet Petras Klimas ir perba dėjęs pasilikęs Petru Klimu. Jo nepaskubinsi nei lazda, nei išbadėjimu. Jis natūraliai santūrus ir majestotiškai lėtas. Nesiskubina nei pasisotinti, nei kam įtikti, nei kam pataikauti, bei skubėt dary-

ti išvadas. Petru Klimui viskam, ti vėl jį buvo atgavęs.

Aštuoneri metai rusų kacete

Rusams užėmus Lietuvą, 1946 m. Klimas buvo jų suimtas. Tada jis vėl atliko didžiąją kelionę iš Kauno į Čeliabinską, — Vorkutą ir vėl į Kauną. Pastaroji kelionė truko aštuonetą metų ir buvo, be abejo, nepalyginamai žiau resnė kaip vokiškų nacių laikais. Ji iki šių dienų mums ne per daug žinoma: tikimės, kad ją aprašė ar aprašys kas nors iš jo naujų bendrakeivių. Gal būtų, jei nedaug kuo skyrėsi nuo kelionės šimtų tūkstančių mūsų tautiečių.

Grįžo iš jos Klimas be galo suvargęs, ligonis tik 1954 metais. Ir vėl tik skurdžios žinios apie jį mus yra pasiekusios. Gyvenęs vietas Kaune, kai kurių gerų žmonių globojamas, atskirtas nuo šeimos (žmona gyveno ir mirė Prancūzijoje, ten pat liko sūnus ir dukra). Kurį laiką buvęs nusostęs regėjimo, bet porą metų prieš mir-

Nedaug turime žinių ir apie ve lionio rašiška palikimą. Jo turtinga lituanistinė (ypač stipri istoriniais veikalais bei rinkiniais) biblioteka žuvo Prancūzijoje II pasaulinio karo metu. Iš jos tik maži likučiai išsaugoti kelių knygų mėgėjų, šeimos narių. Dalis jų 1954 m. perduoti Laisvosios Europos kolegijai Strasboure, iš kur pateko į Lenkų biblioteką Paryžiuje. Esą likę ir kiek rankraščių.

A. A. Petro Klimo darbai tiek dideli, kad nebuvo įmanoma jų tinkamai šiame rašinyje įvertinti. Daugelio faktų iš jo netrumpo (78 metų) gyvenimo mes dar nežinome. Tikėkime, kad jei ne dabar, tai vėliau kada mūsų tautos narių tarpe atsiras — biografas — istorikas, kuris Petra Klimą iškels ir priskirs prie pačių didžiųjų mūsų tautos vyrų. Išėkis ramybėje Lietuvos žemėje, kurią taip labai mylėjai, tiek daug dėl jos dirbai, pagaliau rudosios Vokietijos ir raudonosios Rusijos kalėjimuose tiek metų kėlėjai!

ARTESIAN Restoranas

2432 West 63rd Street, VIL ATIDARYTAS.

Visa nauja ir gražu, kaip viduje taip ir iš lauko.

Kviečiame senus ir naujus draugus atsilankyti.

Telef. — 436-4622 arba 436-4623

KILTY'S

RESTORANAS ★ 4545 W. 95th St.

Telefonai GA 4-5800 ir BE 8-5585

Uždarytas laike pertvarkymo-pagražinimo. Yra atdaras tik grupėms, parengimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitoms progoms.

Teiraukitės nuo 11 val. ryto iki 11 val. vakaro.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET

Telef. — CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO. STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

PASINAUDOK DABAR AUKŠTESNIAIS DIVIDENDAIS

4.75%

PER ANNUM ON REGULAR CURRENT RATE

5.25%

PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS \$1,000 MIN.

DAUGIAU KAIP PUSĖ SIMTMEČIO PATARNAVIMŲ VISAD MOKĖJOME DIVIDENDUS

VISAD IŠMOKEJOM TAUPYTOJAMS PAGAL PAREIKALAVIMĄ

AUKSCIAUSI REZERVAI SANTAUPOMS

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N

4071 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632

LA 3-8248

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 12 IKI 5 POPIET.

WE PAY EARNINGS QUARTERLY ON PASSBOOK SAVINGS & SAVINGS CERTIFICATE

Earnings are paid March 31, June 30, September 30, and December 31

Compounding quarterly is an important advantage to you because it means higher earnings for you! Here are a few representative examples of how compounding quarterly would increase your earnings:

Rate Per Annum	Simple Interest Rate	Resulting From Compounding Quarterly	
	1 Year	5 Years	10 Years
4 1/4%	4.83%	5.326%	6.035%
5 1/4%	5.35%	5.959%	6.84%

At 4 1/4% per annum, compounded quarterly, \$10,000 will increase to \$16,035.20 in 10 years and to \$20,067.12 in a little more than 14 years.

Other amounts would show proportionate growth. Quarterly compounding of earnings of 5 1/4% per annum will increase a \$10,000.00 account to \$16,849.95 in 10 years and to \$20,221.05 in 13 1/2 years.

5 1/4%
4 3/4%

Six month certificates that earn 5 1/4% per annum are issued in amounts of \$10,000, or more in multiples of \$1,000. They are renewable. Earnings can be left to accumulate in the certificate account if you wish.

Standard Federal pays 4 3/4% per annum, current rate, on all regular pass-book accounts. You may open this type of account, add to it, or withdraw from it at any time in any amount.

SAVINGS IN BY THE 10TH OF ANY MONTH EARN FROM THE FIRST OF THAT MONTH.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago

4192 Archer Avenue, at Sacramento

Chicago, Illinois 60632 — VI 7-1140

OFFICE

HOURS: Mon. and Thurs. — 9 a.m. to 8 p.m.

Tues. and Fri. — 9 a.m. to 4 p.m.

Sat. — 9 a.m. to Noon... Wed. Closed

Assets over \$135,000,000.00

Surplus and Reserves over \$11,000,000.00

(More than two times legal requirements)

Nauji leidiniai

• **AIDAI, 1968 m. gruod. mėnesio Nr. 10.** Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuviai tėvai pranciškonai. Administracijos adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Prenumerata metams \$7.00.

Šiuo paskutiniuoju 1968 metų numeriu žurnalas vėl užskleidžia vieną metinį savo numerių komplektą. O šitokių komplektų yra jau daugiau dvidešimt. Visais po kario metais ir ligi šios dienos "Aidai" laisvojo pasaulio lietuvių kultūriniam gyvenime atlieka neįkainojamos vertės vaidmenį: žurnalas yra viso šakoto čionykščio mūsų bruzdėjimo veidrodis ir kultūrinio gyvenimo pozityvus formuotojas.

Naujausiam "Aidų" numeryje Antanas Rubikas rašo apie Bažnyčios demokratizaciją po Vatikano II susirinkimo, Vladas Šlaitas duoda pluoštą naujausių eilėraščių, o ryškūs mūsų meno kritikai Stasys Goštautas pristato skaitytąjį Kandinskį kaip meno revoliucionierių, drauge užgriebdamas ir abstraktizmo pirmtakų klausimą, neišjungdamas iš jo ir mūsų M. K. Čiurlionio. Dr. Domas Jasaitis savo straipsnyje spalvingai tapo dr. Antano Gylis, kaip visuomenininko, mokslininko ir Lietuvos blaivintojo, portretą. Baigiamas ir dr. Antano Macieinos kritiškas raštas apie Teilhard de Chardino pasaulėžiūrą.

Studijos autorius, be visos eilės išvadinių minčių, gale taria: "Nors subjektyviai Teilhardas ir buvo giliai religingas žmogus, tačiau objektyviai jo sistema yra nutolusi nuo Krikščionybės pagrindų, kiek liečia Dievą kaip Kūrėją, žmogų kaip kūrinių ir religijų kaip dvilysmenį žmogaus santykį su Dievu".

Apžvalginis žurnalo puslapis, be kita ko, dr. Jonas Grišius recenzuoja premijuotąją Jurgio Jankaus dramą "Pailio asmenimis". Numeris iliustruotas skulptoriaus A. Mončio, Kandinskio ir A. Marčiulionio darbų nuotraukomis.

• **GIMTOJI KALBA, 1968 m. Nr. 1-2.** Bendrinės kalbos laikraštis. Redaguoja L. Dambriūnas. Rašoma apie Antaną Macieiną, kaip filosofinės kalbos kūrėją, apie svetimą itaką lietuvių kalboje, apie lietuvių kalbą tarybiniams metams, apie mūsų spaudos kalbą, recenzuojama nauji kalbos mokslo leidiniai ir kt. Tenka tik apgailestauti, kad, redaktoriaus žodžiais, šis "Gimtosios Kalbos" numeris yra paskutinis — laikraštis, toks koks jis ligi šiol buvo, žada jau nepasirodyti. Apie tai plačiau rašoma šios dienos "Kertinėje paraštėje".

• **Louis Evelyn, VISI MES BROLIAI.** Originalas prancūzų kalba "Fraternité et évangile", 1963. Sulietuvino Nek. Pradėtosios Marijos seserys. Spaudė Immaculata Press, Putnam, 1968. Knyga 103 psl., suskirstyta į šiuos skyrius: Ar Dievo žodis ka nors keičia? Ar pažįstam Dievą, apie kurį kalbame? Pasaulis ieško gyvo brolių modelio. Ar malda nedarė stebuklų? Leidinio įžangoje, be kita ko, kun. St. Yla sako: "Jei mums girdėtas žodis humanizmas, tai šioj knygoj ji rasime nuostabiai atskleista. Tą humanizmą autorius vadina broliškumu, kristiniu broliškumu. Leidejos, paskleisdamos šią knygą tarp lietuvių, atliks tikrai brolišką pasitarimą".

• **THE MARIAN, January, 1969.** Tėvų marjonų leidžiamas iliustruotas mėnesinis religinės kultūros žurnalas. Metams \$4.00. Adr.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629.

Šiame numeryje yra paskutinis periodinėje spaudoje pasirodęs, anglų kalba rašytas a. a. Benedikto Babrausko straipsnis apie komunistų pastangas vesti savo propagandą JAV-bių mokyklose. Skiriant daugiau dėmesio jauni-

mui, šiame numery vedamasis yra apie pasimetusias JAV jaunuosius, be to — kanadietės laikrastininkės F. Julien straipsnis apie neramumus pasaulio jaunimo tarpe. Duodama eilės naujų filmų apžvalga. Paralyžiaus ištiktas amerikietis Ch. Rayburn, rašdamas prie jo galvos pritvirtinta lazdele, paliečiančia specialią rašomąją mašinėlę, nupasakoja jo turimą paguodą religijoje. Dr. M. J. O'Connell duoda patarimus, ką daryti peršalus. Socialinės apdraudos distrikto vedėja R. Webber informuoja apie pensijos dydį, pasitraukus iš darbo. Laikrastininkė L. Bell pasakoja, kaip visus šeimos narius įtraukti į talką namų darbuose. Žurnalo red. kun. J. Prunskis ir amerikietis H. Peisson duoda eilės naujausių knygų apžvalgą. Gale — religinio gyvenimo kronika.

• **PRANEŠĖJAS, 1969 m. sausio 15 d. Nr. 1.** Liet. žurnalistų sąjungos Centro valdybos neperiodinis biuletenis, leidžiamas Detroit, Mich. Leidžia ir redaguoja Centro valdyba, antraštės vinjetė Jono Gaižučio, spausdinta Vilties spaustuviėje Clevelande, tiražas 350.

Tai gražiai sutvarkytas, iliustruotas, 4 psl. leidinis, kuriame apžvelgiama mūsų žurnalistų 1968 metų veikla ir svarstomi kiti mūsų spaudos darbuotojų aktualūs reikalai.

• **GAUDEAMUS, 1968 m. lapkričio mėn. Nr. 1.** Ateitininkų studentų leidinis. Redaktorius Vytautas Kliorys, 1543 Holmden Road, South Euclid, Ohio 44121. Laikraštis 20 psl. su skoningu viršeliu. Puslapiai skoningai papuošti nuotraukomis ir vinjetiniais piešiniais. "Gaudeamus" turinys taipgi jaunatviškai gyvas, kuriame įdomiai pinasi ir prof. Prano Dovydaičio trys pamatiniai klausimai, ir modernizmas, ir SAS suvažiavimas, ir ateitininkas pasaulyje šiandien, ir laiškai redakcijai, ir Centro valdybos ir pirminko balsai, ir pačių studentų literatūrinė kūryba, redakcijos žodis ir kt. Kiekvienam lietuviui studentui "Gaudeamus" yra ir rankas paimitas ir perskaitytinas leidinis.

• **Kun. Jonas Duoba, MIC, VYSK. PRANAS BRAZYS, MIC.** Atspaudas iš Lietuvių katalikų mokslo akademijos Metraščių IV tomo, 515-526 psl., Roma 1968 m. Tai nekrologinio pobūdžio straipsnis, liečiantis per anksti mirusio šio mūsų ganytojo gyvenimą ir darbus. Gale pridėta atitinkama bibliografija.

• **SHAKESPEARE IN LITAUEN** von Alfonsas Šesplaukis. Sonderdruck Deutsche Shakespeare-Gesellschaft West JAHREBUCH 1968. Herausgegeben im Auftrag der Gesellschaft. Quelle und Meyer, Heidelberg. Tai keturiolikos puslapių studijinis straipsnis vokiečių kalba, kuriame autorius iškelia šio didžiojo dramaturgo veikalo kontaktus su Lietuva ir lietuvių kalba.

• **SEJA, 1968 m. Nr. 3.** Taut. demokratinės minties laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Šį numerį tvarkė: G. J. La-

Dr. J. Basanavičius neužmirštas Bulgarijoje

Kaip žinome, dr. J. Basanavičius, mūsų Tautos atgimimo patriarchas, ištisus 25 metus (1879-1905) išgyveno Bulgarijoje, dirbdamas ten gydytojo darbą. Jo rūpesčiu Lomo mieste buvo įsteigta ligoninė; jis įgyvendino savo paruoštas sanitarines instrukcijas, privertė gyventojus statyti krosnis su kaminu, paruošė stambią etnografinę studiją "Lomohijai okra" — pirmąjį mokslo darbą apie bulgarų liaudies mediciną — "Bolgarska bilka". Bulga-

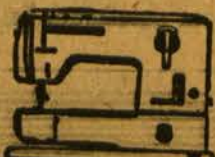
Dr. Jono Basanavičiaus vardo gatvės iškaba Varnos mieste, Bulgarijoje.

rai jį laiko ir savo archeologijos pradininku, nes jis pirmas pradėjo tyrinėti bulgarų senosios kultūros paminklus ir telkti senienas. Kiek vėliau jis įrodė, kad bulgarų tauta nėra mongolai, kaip anksčiau buvo teigiama. Nuo 1892 m., gyvendamas Varnoje, jis dirbo ir miesto taryboje.

zauskas ir V. Motušis. Leidinį administruoja J. Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160. Metinė prenumerata \$5.00. Šiame numery rašo: J. Audėnas, P. Dirksis, K. Gaidžiūnas, J. Jonynas, J. Kaunas, M. Mackeyičius, A. Vasonis, K. Škirpa, K. Tautkus.

SIUVIMO Mašinos

* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER

Svelečariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame priemonėmis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinėtus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Jo pastangomis buvo ten sudarytas projektas paversti Varną kultūros miestu. Dr. J. Basanavičius suplanavo Varnoje ir jūros tiltą, panašų į mūsų Palangos.

b. kv.

Platinkite "Draugą"

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išsinamas pilnas ir kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniai šviesi kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Atlyginimas visiems priimanams. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TEVAI, BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATEITIS JOSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels) Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS CESAS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto lėlimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Place WA 5-8063

GARBAGE DRUMS

WITH COVERS AND HANDLES
30 and 50 gal. Free delivery
5622 So. Racine 434-1117

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

MOVING

Perkrausto baldus ir arti ir toli
A. BENJULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS

Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters — Parduoda — Taiso
NAUJOUS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prireiktus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

ANY 8 OR 12 EXPOSURE
Kodacolor Film

DEVELOPED & PRINTED
Jumbo Color Prints
Failures Credited
Guaranteed Excellent Quality
Send this ad with film. Limit 1 roll per ad.
Offer expires July 1st, 1969
SKRUDLAND PHOTO
Dept. P. A.
Lake Geneva, Wisc. 53147

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

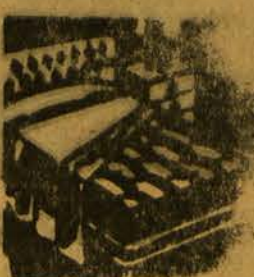
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

Apsimoka skelbtis DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis G' skelbimų kainos priimanoms

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausią pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

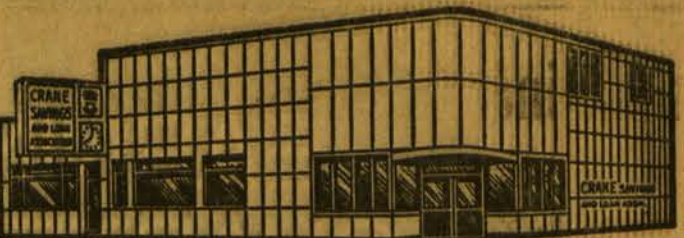
LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEefey 3-4711

Atidara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Mes mokame **5 1/4%** ant visų taupymo sertifikatu per annum

MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

Kultūrinė Kronika

Algirdo Landsbergio drama

"Penki stulpai turgaus aikštėje" latvių scenoje. Toronto Latvių teatras vasario 8 d. lankosi New York'e su A. Landsbergio drama "Pieci Stabi" (Penki stulpai). Pastatymas įvyks 7 val., Fashion Institute of Technology salėje, 227 West 27th Street, New York (tarp 7 ir 8 Avenue). Bilietai (5, 4, ir 3 dol.) gaunami prieš kasos arba iš anksto užsakomi šiuo adresu: O. Baumanis, 87-73 172 Jamaica Avenue, JA 3-4751.

Šia proga prisimintina, kad Algirdo Landsbergio šitoji giliai psichologinė drama, atremta į pokario metų lietuvių partizanų vestą kovą prieš okupantus, yra jau ne kartą statyta lietuvių, amerikiečių ir latvių scenose. Jos vertimas anglų kalbon kaip tik neseniai Maryland Books leidyklos buvo išleistas atskira knyga.

Dail. Kazimiero Žoromskio tapybos darbų paarda vasario 22 - 23 d. atidaroma Clevelande. Paroda rengia Lietuvių Bendruomenė. K. Žoromskis, nuolat gyvenantis New York'e, neseniai taipgi lankėsi Chicagoje ir čia susitarė su Čiurlionio galerijos vadovybe dėl jo kūrinių parodos Chicagoje. Čiurlionio galerijoje K. Žoromskio tapybos paroda įvyks šių metų rudenį.

Algimanto Kežio, SJ, foto nuotraukų paroda vyks visa vasario mėnesį Fairfield universitete, Fairfield, Conn. Paroda ruošia universiteto vadovybė. Anksčiau Algimanto Kežio foto paroda buvo suruošusi Gross galerija, Eugene, Oregon (lapkričio 18 iki gruodžio 14 d.).

Lietuvių foto archyvo skelbtas spalvotų skaidrių konkursas jau yra pasibaigęs. Konkurso laimėtojai yra šie:

Pirma premija: K. Daugėla iš Bedford, N. H. — "Spalvos".
Antra premija: J. Maleška iš

Cicero, Ill. — "Karvės raudonoj pievoj".

Trečia premija: G. Valiūnienė iš Toronto, Ont. — "Ruduo".

Atžymėjimai (alfabetine tvarka):

1. K. Daugėla iš Bedford, N. H. — "Ruduo".

2. J. Kasakaitis iš Chicago, Ill. — "Povo plunksna".

3. J. Sablauskas iš Kanados — "Krikšto rutulys".

4. D. Tyjūnėlis iš Buffalo Grove, Ill. — "Gamtovaizdis".

5. A. Valiūnas iš Toronto, Ont. — "Svajonės".

6. A. Valiūnas iš Toronto, Ont. — "Gamtos abstraktas".

7. A. Valiūnas iš Toronto, Ont. — "Atoslūgis".

8. G. Valiūnienė iš Toronto, Ont. — "Ruduo tvenkinyje".

Kita šeštadienį apie praėjusį konkursą skaitytojus informuosime kiek plačiau, drąsiai spausdindami ir laimėjusių skaidrių nuotraukas.

Kipro Petrausko žinomo mūsų dainininko, memorialinis muziejus kurtas jo buv. namuose, K. Petrausko gatvė 31.

Taip pat ruošiamasi išleisti jo gyvenimo bei darbų monografiją. Muziejuje bus ištaisuota ir Kipro brolio kompozitoriaus Miko Petrausko darbų ekspozicija. M. Petrausko paliklai iš Dusmenų kapinių (Traku apskr.) bus perkelti į Rasų kapines Vilniuje ir palaidoti greta brolio Kipro palaikų.

Giedrė Kaukaitė-Zebriūnienė viena iš naujųjų Vilniaus operos solisčių, nuo praėjusių metų spalio gale išsiusta dvejus metus tobulintis Milane, Italijoje. La Scala operos paunksmėje. Primita mokyti pas maestro Genaro Barra, tą patį, pas kurį mokėsi ir V. Noreika bei V. Daunoras.

Šis dar nedidelis, bet rusų viešpatavimo sąlygose gana būdingas Vilniaus operos dainininkų "sukilimas" mokyti dainuoti pas italus yra tam tikras nepasitikėjimo pareiškimas lig šiol ten vyraujančiai rusiškai dainavimo mokyklai. Tiesa, po La Scala pasirodymo Maskvoj tas nepasitikėjimas, berods, bus bekankinas ir maskviečius, net ir tuos, be kurių pritarimo bei lėšų paskyrimo niekam nebūtų įmanoma išvykti mokyti sveturi.

G. Kaukaitė, parvykusi gruodžio gale Vilniui kelioms dienoms atostogų, pasakojo, kad ji šiuo atveju į Milaną nuvykusi ne viena, o drauge su kitais keturiais panašiai maskviečių palaimintais itališkos mokyklos gerbėjais. Nepaminėjo, iš kur tie kiti, bet pastebėjo, ji viena turinti tenai savotiškai privilegijuota padėtį, kaip Noreikos ir Daunoro tautietė. Tiedu, esą, pramynę Milano operos aplinkoj geras takus, palikę ten gerą nuomonę apie Lietuvą.

Augustinas Gričius, vyresniojo kartoj tebeprisimenamas Pivošos vardu (toks jo, kaip humoreskų rašytojo, buvo plunksnavaardis), dabar jau bebaigias 70-šius amžiaus metus ir neseniai ilgokai pakankintas ligos, sąkosi vis dėlto parengęs išleisti savo senųjų raštų (anot jo, kiek atšvežintų) rinkinį. Be to, sakosi, noris rašyti atsiminimus apie Vaitgantą, Kazį Binkį, Kazį Puišą ir straipsnį apie tai, kaip kas suprantą tėvynės melle. Tas straipsnis turės būti pokalbis (esa mose sąlygose, tur būt, monologas) su nuotraukų albumu bevertant prisimintais kūrybos draugais, kurie likimo ar karo taupę "išnešti" į užsienį.

Vilniškis "Lietuvos" ansamblis yra parengęs naują programą, vadinamą "Sventiniai vaikai". "Komjaunimo tiesoj" (gr. 29) apie ją rašoma, kad "Šį kartą ansamblis, pasinaudojęs kalendorinių apeigų folkloru bei gausia etnografinė medžiaga, dvejų dalių koncerte sugėbė jo ne tik sceniškai transformuoti, bet ir ryškiausiai atskleisti būdingiausius nacionalinio liaudies meno bruožus. Kiekvienas programos paveikslas tarsi simbolizuoja etnografinių sričių savitumą".

Tariant tą patį ne taip labai moksliniais žodžiais, išeitu, kad naujoji programa vaizdiškai priminė, kokių gražių šventavakarių kadaise būta Lietuvos. Tiesiog, kurioje karo taupę "išnešti" į užsienį.

Dzūkijos kryžiai Lietuvos nepriklausomybės metais Dzūkijos pakelės kryžkeles, buvo kryžiais nusagstyta. Čia kryžiai žymiai skyrėsi nuo žemaitijos kryžių. Mat, dzūkikiuose kryžiuose nebuvo tiek pritalkomojo meno, kai žemaitiškų kryžiuose, ypač rūpintojiuose. Dzūkui kryžius simbolizavo jo kasdieninį gyvenimą rūpestį bei vargą bei lietuvių tautos kančių kėlą. Be to, kartu kryžius jam teikė paguodos ir susiraminimo.

Tačiau dzūkai nepasitenkino vien prie kelių kryžių. Jie kryžius statėsi prie savo pirklų. Beveik kiekvienam sodinui būdavo dvi dūbės, kurias stengdavosi meniskai padirbti Kristaus ar Dievo Motinos figūras. Vasarą būkai kryžius puošdavo gėlių vainikais ir trumpomis prijuostelėmis. Tas buvo daroma tikint, jį tam tikrus prieštarus.

Suprantama, kad yra nepaprastai sunku trumpai čia be orkestro ir dainininkų perteikti bent paviršutiniską operos įspūdį. Vis dėlto norėčiau štai ką pasakyti: esu įsitikinęs, kad, nuoširdžiai ir bendrom jėgom visai padirbė, tu rėsimė ir vėl operinį spektaklį, kuris tiek mūsų visuomenę, tiek visam mūsų operos kolektyvui paliks gilų ir atmintingą įspūdį. Šiame veiksme geriau susipažįtam ir su kitu operos personažu — Ramute (mezzo-sopr.), linksma, geraširdė, atvira, neslepiančia sa-

Ko lauktina iš "Danos" operos

(Atkelta iš 3 pusl.)

linai ir savo būdą. Stanaitis — romantiškas svajotojas, nusivylęs meile, kurią atrodo daugiau slepia savyje. Dana jautriai skundžiasi savo nelaiminga dalia, o Pakalnės agresyviai išlieja jai savo melle jausmus. Visos šios trys arijos yra parašytos, taip vadina-moj, Da Capo (ABA) formoj, kuri šiandien muzikinėse dramose net retai bevartojama, tačiau, reikiama pripažinti, turinti pasisekimą klausytojų tarpe.

Štai turime pirmą melodiją: Stanaitis dainuoja — "Grimzdau, lyg mariosna, ir svaigų sapnau...". Ir sakom, jog čia yra motyvas A, lyriškas, lėto tempo. Tuoj pat seka kitas motyvas, kiek greitesnis ir kitoj tonacijoje — čia jau turim motyvą B, kuris šioj arioj kiek išplestas. Ir pagaliau grįžtame ir vėl į pirmąjį motyvą A, su tik skirtingu, dramatišku užbaigimu.

Kaip minėjau, visos trys pirmo veiksmo arijos yra parašytos šioj ABA formoj. Nors jos vietomis gal pabrėžtinai sentimentalios, tačiau klausytojuose jų pasisekimas, manau, bus užtikrintas.

Kalbant apie operos veikėjus, man atrodo, kad Danos ir jos vyro Daumanto (Nežinomojo) per sąnašas autoriams bene geriausiai pasisekė sukurti. Pavyzdžiui, antro veiksmo įžanginė muzika ne tik vykustai atvaizduoja vargingą stovyklos nuotaiką, bet taip pat ir Danos neramumą, sujau-dintą dvasinę būklę.

Šio sunkaus motyvo pabrėžimui, kompozitorius vykusiai, lyg kontrastui, pateikia švelnią ir toli, toli girdimą moterų choro dainą. Šiame veiksme geriau susipažįtam ir su kitu operos personažu — Ramute (mezzo-sopr.), linksma, geraširdė, atvira, neslepiančia sa-

vo simpatijos Pakalniui. Ji čia pa-sirodo gražioj, nors ir trumpoj arioj, o vėliau ir tikrai spalvin-game duete su Dana.

Čia taipgi norėčiau pabrėžti, kad, mano supratimu, antrasis veiksmas yra bene geriausiai su-konstruktuo-tas visoje operoje, kur, be dramatinės akcijos ir gra-žių arijų, turim ir efektingą fina-linį melle duetą (Dana-Stanaitis). Šis duetas, pagrįstas antrojo veiksmo įžanginiu motyvu, čia betgi yra dar šviesesnis ir jaus-mingesnis.

Trečiam operos veiksmo svar-besni muzikaliniai momentai bū-tų skaidri Ramutės arija "Tai man, tai man džiaugsminga va-landa...", Stanaitio jautri, gal kiek net per sentimentali arija-vizija, spalvingas choro ir balet-o divertissementas (taipgi būdinga stovyklinio gyvenimo apraška) ir operos finalas: Daumanto mo-nologas ir choro giesmė. Įdomūs yra ir du balet'o šokiai: grakš-tus mergaičių šokis ir linksmas, net gaivalingas visų bendras šokis.

Po šio smagaus pasilinksmini-mo vėl kontrastu pateikiamas pulkus sceninis efektas — Dau-manto, buvusio partizano, Danos vyr'o, pasirodymas, Danos tra-giška mirtis ir pagaliau baigminė choro giesmė...

Suprantama, kad yra nepaprastai sunku trumpai čia be orkest-ro ir dainininkų perteikti bent paviršutiniską operos įspūdį. Vis dėlto norėčiau štai ką pasakyti: esu įsitikinęs, kad, nuoširdžiai ir bendrom jėgom visai padirbė, tu rėsimė ir vėl operinį spektaklį, kuris tiek mūsų visuomenę, tiek visam mūsų operos kolektyvui paliks gilų ir atmintingą įspūdį. Šiame veiksme geriau susipažįtam ir su kitu operos personažu — Ramute (mezzo-sopr.), linksma, geraširdė, atvira, neslepiančia sa-

Literatūrinės kūrybos svarstymai

(Atkelta iš 2 pusl.)

duotu citatų matyti, žodžiai ar savokos, kaip "žmogus", "tikro-vė" iškyla veik kiekvieno auto-riaus kūrybos svarstymuose:

"Kai kurie iš mūsų rašytojų yra riboti todėl, kad jiems labai sunkiai sekasi tikėti, jog kitų tau-tų nariai irgi yra tikri žmonės, kad jų jausmai, mintys, nors i-mūšiškes ne visada panašios yra vis dėlto žmogiškos, tikrai labai savitos ir bendros mums vi-siems" (260).

Vertintojas formalistas, knygo-je rades ar nerades jai būtinus e-lementus, juos pasvėręs, visada padaro aiškias išvadas apie kny-gos vertę. K. Keblys net patsai at-rinko aštuonis geriausius roma-nus, nors tą patį, kad ir su kny-gomis susipažinęs vien jo apybrai-žų dėka, galėjo padaryti ir skai-tytojas. Jo išvados būtų labai pa-našios. Kiek kitaip yra, skaitant vertintojo interpretatoriaus apy-braižas. Normaliai ir logiškai jis labai retai tesima interpretuoti autorius, kurių kūryba jam neim-ponuoja, kad ir žinodamas, jog knyga nebūtinai tik tiek ir tėra verta, kiek ji jam patinka ar ne-patinka. Todėl ir apie knygos ver-tę aiškiai ir atvirai jis labai retai tepasako. Gi apie knygos vertę spėsti iš vertintojo interpretato-riaus entuziazmo laipsnio, knyga vertinant, ne visada būtų tikslu.

R. Silbajoris, aptardamas Č. Grin-cevičių ar P. Jurkų, parodo kur kas daugiau entuziazmo, negu kalbėdamas apie N. Mazalaitę ar ba A. Tulį; K. Barėnui ar Alb. Ba-ranauskui jis skiria daugiau dė-mesio negu L. Dovydenui, I. Šeiniui ar M. Katiliškiui. O vis dėlto nemanau, kad literatūri-nės vertės atžvilgiu šitoks laip-sniavimas iš tikrųjų tiksliai at-skleistų paties vertintojo pažiū-ras.

Iš R. Silbajorio aptarimų, ma-nau, nedaug terizikuodamas, ga-lėčiau spėti, kad geriausiai ap-rašomojo laikotarpio mūsų egzi-linės literatūros novelistais jis pripažįsta: Antaną Vaičiulaitį, Vinčą Ramoną, Antaną Škėmą ir Algirdą Landsbergį.

VI. Kulbokas R. Silbajori, kaip ir K. Keblys, skiria Amerikos universitetuose išauklėtų naujo-sios kartos kritikų grupei. Jo svar-bieji bruožai — lojalumas auto-rių pasaulėžiūrai, troškimas, kad literatūriniai kūriniai praturtin-tų jų skaitytojų vidų, yra būdin-gi ir novelės aptarimuose.

Iš šiandien aktyviai besireiš-kančių vertintojų — interpreta-torių R. Silbajoris yra neabejoti-nai stipriausia pajėga. Gaila, kad šitoks (daugiau apžvalginio) po-būdižio knygoje jam pavestasis žanras bene sunkiausiai leidosi aprepiamas jo tipo vertinimais. Per daug dažnai visa autoriaus kūrybos raida, visas spektras tur-jo sutiltinti vieno ar kelių kūrinių aptarimo rėmuose. Šitokias ap-pimties aptarimams buvo gana palanki, sakykim, V. Ramono, A. Landsbergio, I. Šeinaus, P. Tarulio ir dar keleto rašytojų no-velinio žanro kūryba: jie teislei-do po vieną rinkinį su keliais li-gesnio metražo gabalais. Ar tik-slu i tokius pat rėmus per prievar-tą sprausti ir M. Katiliškio, A. Ba-rono, J. Jankaus, L. Dovydeno ir keleto kitų keliuose rinkiniuose sutelktą smulkiąją prozą, darosi labai ir labai abejotina.

Užglostyta drama — Patsai gerai žinau, sprago-ta yra iš mūsų tremtinių dienų dramaturgijos apžvalga, — atsidūsta Stasys Santvaras, sa-vąjį aptarimą baigdamas. — ...vie-nu ar kitu požiūriu (...) gali at-rodyti asmeniškumą nuspalvin-ta... (391).

Iš tikrųjų St. Santvaro nuo-gastavimai turi mažiausią pa-grindą. Jis sąžiningai aptarė kone

kiekvieną ne tik knygos forma išleistą ar periodinėj spaudoj skelbtą, bet ir rankraštyje tebe-esantį, vienur — kitur statytą ir nestatytą veikalą. Jeigu koks nors ir liko nepaminėtas (saky-kim: Alės Rutos "Nunešk, upe-li, žasų vargus", K. Ostrausko "Saitkalvis", ar A. Landsbergio "Sudiev, mano karaliau" — abu spausdinti "Aiduose"), jų auto-rių aptarimams veik jokios žalos tuoj nebuvo padaryta.

VI. Kulboko įrikiuoto negau-sion "švelniųjų" kritikų grupėn-tį klasifikacija S. Santvaras sa-vo aptarimuose pateisina veik vi-sų šimtų procentų. Mūsų drama-turgijoje jis temato tik šviesiasias puses. A. Škėmą pagiria už "Dra-maturginius ieškojimus ir sieki-mus" (356), A. Landsbergi ir K. Ostrauską už "naujausio lietu-vių dramaturgijos žodžio skelbi-mą" (371), Jona Girnių iškelia už tematiką ir moralinį princi-pingumą, Vyt. Alantą liaupsina už dramatinę kalbą, itampą, sce-ninį vaizdingumą ir randa, kad jo "veikalai, be abejonės, yra atskiras teatras — Vyt. Alanto teatras" (328).

(Bus daugiau kitą šeštadienį)

SIUNTINIAI I LIETUVĄ COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV. 2608 69th St. Tel. WA 5-2787

2601 69th St. Tel. WA 5-2787

3333 So. Halsted St. Tel. 254-3320

Lietuvių bendrovė turinti teisi-siuntinius siunsti savo vardu iš Chi-cago tiesiai į Lietuvą.

Didelis pasirinkimas įvairių me-džiagų, ital. lietpalčių ir kitų prekių

Priimami dolioriniai dovanų už-sakymai.

E. ir V. Zukauskai

RICHMOND SERVICE

Kampus Richmond ir 63rd St.

Užsieninių ir vietinių automobilių Taisykmas Priklauso Chicago Motor Club. Nelaimės atveju skambinkite

GR 6-3134 arba GR 6-3353

Sav. — Juozas (Joel) Juraitis

DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO

Kilimai ir apmušti baldai valomi.

Kreiptis I:

J. RUDIS — Tel. Clifflide 4-1050

A. ABALL ROOFING CO.

Istatyta prieš 49 metus

Dengiamie visų rūšių stogus. Taiso-me arba dedame naujus kaminius, ri-nas, nutekamuosius vamzdžius. Dažo-ma ir lauko. Taisome mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuojamas

LA 1-6047 arba PO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai

Skambinkite bet kuriuo laiku

BANGA

TV, Radio, Stereo, Spalvotom te-levizijom antenos. Pard. ir taisymas.

2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421

Vakarais skambinti WA 5-3607

P. Rudėnas K. Šimulis

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos.

Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampus 58th Street

Telefonas — PRospect 8-9533

MOVING

J. NAUJOKAITIS

Apraustas perkraustymas

Ilgų metų patyrimas

WA 5-9209 Chicago, Illinois

Heating Contractor

Irengtu naujus ir perstatatu se-nus visų rūšių namo apšildymo

pečius ir air conditioning ir naujus ir senus namus Stogu rinas (gutters), vandens lėidymui boilerius. Turu leidimus dirbti mieste ir užmieste.

Darbas atliekamas greitai ir sa-tingai. Apskaičiavimai nemokamai.

DOMAS ZUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 S. Western, Chicago 8, Ill.

Telefonas VI 7-3447.

Platinkite "Draugą".

J. Mėkns

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. sausio mėn. 25 d.

7

GYVAS PRISIMINIMAS

Atmintinas kielikas ar cimborija įgraviruota prisiminimui jūsų mirusio mylimo asmens ir dovano-jant vargingoms Misijoms ar bet kuriam na-s-rinktam kunigui, bus gyvas ir įspūdingas atmini-mas, kuris bus įvertintas Pristatome tuoju pa-įstatymui laidotuvių koplyčioje Taip pat tu-rime ir kitų dalykų tinkamų atminimui

WATRA MEMORIAL CENTER

2848 W. CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS 60623
AREA CODE 312 247-2425

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

Telef. PRospect 8-0833 — PRospect 8-0834

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS.

2533 West 71st Street

Tel. 476 - 2345

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741 - 2

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste.

Telef. — CEdarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNUS

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4948 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138 - 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

Kultūrinis paminklas

Dr. Paulinos Kalvaitytės - Karvelienės atsiminimų
"Gyvenimo vingiais" II dalis

EM. PETRAUSKAITE

1968 m. lapkričio 15 d. suėjo metinės nuo a. a. dr. Paulinos Kalvaitytės-Karvelienės mirties. Tą dieną jos vyras Steponas Karvelis suruošė gražų minėjimą ir pašventino antkapio paminklą. Šia proga jis savo žmonai pastatė ir kitą — kultūrinį paminklą, išleidamas jos atsiminimų "Gyvenimo vingiais" II-ą dalį.

Joje autorė aprašo savo išgyvenimus jau baigus aukštąjį mokslą ir pradėjus dirbti savo profesijos — gydytojos rentgenologės darbą. Šią savo atsiminimų dalį ji suskirsto sekančiais skyriais: Darbas savame krašte, Atsidūrus svetur, Trejetas metų Kemptene, Emigraciniai rūpesčiai, Naujame pasaulyje ir Pabaiga.

Darbas savame krašte

Ilgiausias skyrius užima daugiau pusę visos knygos, yra "Darbas savame krašte". Ir čia dar atsiminimų medžiaga skirstoma net į 39 atskirus skyrelius. Autorė aprašo, kaip pradėjo darbą Kauno ligoninėje, kur greitai tapo rentgenologijos skyr. vedėja. Pradžioje priimta gana rezervuotai, ji greitai įsigijo pasitikėjimą,

valdybos nare, Aukštąjį mokslą baigusiu moterų sąjogoje, o taip pat ir Lietuvos moterų taryboje. Dar dalyvavo ir "Mergaičių bičiulių" dr. joje. Apie visas šias organizacijas ji čia pateikia daug įdomios ir reikšmingos istorinės medžiagos. Šios žinios ypač bus naudingos ne vienai mūsų veikėjai.

Atsiminimų autorė nupasakoja savo keliones užsieniuose ir su savo būsimu vyru kelionę į Liudą. Nors gana šykščiai, bet nuosirdžiai ji paličia ir savo intymų ji gyvenimą bei vedybas. "Šis mano žingsnis daug daugiau susilaukė pritarimo iš šalies, negu rentgeno kabineto kūrimas. Apvaizda ir ši kartą mane laimino, nes gavau gerą, ištikimą žmogų, tikrą gyvenimo draugą ir globėją" — ji rašo savo atsiminimuose. O dėl savo vėlyvos santuokos šitai atsiliepa: "Taip atsitiko todėl, kad didžioji ir pagrindinė mano gyvenimo svajonė buvo siekti mokslo, o galimybė vykdyti šią svajonę atėjo pavėluotai, taigi nebuvo kada žvalgytis į šalį; dar daugiau — dėl šeimos židinio kū-

Dr. Paulinos Kalvaitytės - Karvelienės antkapio paminklas, sukurtas skulptoriaus R. Mozolausko.

nes rimtai gilinosi savo srities darban: darė apie šį savo darbą pranešimus Medicinos dr. jos susirinkimuose ir rašė studijas "Medicinos" žurnalui. Tik užėmus vedėjos postą, turėjo rimtų susidūrimų su ligoninės administracija, bet ji šią "kovą" ne tik laimėjo, bet dar gavo prašomą komandiruoję į Vokietiją rentgenologijos mokslo žinių pagiliniui. Aprašydama darbą ligoninėje, ji paličia santykius su kolegomis gydytojais ir gailėsimomis seserimis, su kuriomis itin draugiškai bendravo, net buvo išrinkta jų sąjungos garbės nare. Doktorė joms dėstė rentgenologijos kursą. Kelis kartus jai teko ir vėl vykti į užsienį, į rentgenologų kongresus. Po penkerių metų darbo ligoninėje, doktorė surizikavo atsidaryti savo nuosavą rentgeno kabineta. Bet ir čia jai pūkiai sekėsi. Dirbdama savo specialybės darbe, ji nuolat gilino savo profesijos žinias, dar vis dirbdama ir universitete, kurį galutinai baigė 1928 m.

Visuomeninė veikla

Dirbdama savo specialybėje, doktorė taip pat uoliai dalyvavo ir visuomeniniame darbe. Žymi jos veikla Abolicionistų dr. gijoje, kuriai ilgą laiką ir pirmininkavo. Ji daug dirbo, visą laiką būdama

rimo nenorėjau atsisakyti savo išsvajotojo tikslo" (62 psl.). Nuo 1930 iki 1940 metų ji buvo priversta, kaip vienintelė šios srities specialistė, dirbti Karo ligoninėje, o nuo 1938 m., dėl ligos, visai atsisakė savo privačios praktikos. Tada, kaip visi žino, prasidėjo "neramios dienos su mitingais" — sovietų okupacija, ir jai teko atsidurti bei dirbti Šiaulių ligoninėje. Ji čia plačiai aprašo gyvenimą ir darbą Šiauliuose, kur jai teko pergyventi ir vokiečių užėjimą. O toliau karo bangos ją nunešė į Palangą, iš kur jau teko pasitraukti svetur.

Svetimoje padangėje

Knygos skyr. "Atsidūrus svetur", "Trejetas metų Kemptene", "Emigraciniai rūpesčiai" — mum visiem daugiau ar mažiau jau bendrai išgyvenimai. Tačiau ir čia dr. Kalvaitytė nenuleidžia rankų — dirba savo srityje, kiek galint padėdama savo tautiečiams. Naujame pasaulyje ji jau turi "supasuoti", nes čia ji jau negalėjo dirbti savo specialybėje, neišlaikiusi egzaminų, o jų laikyti nebesirijo dėl savo amžiaus. Kai kurį laiką dirbo privačioje vieno daktaro įstaigoje gynai techninį darbą, kurį dirbdama vėliau galėjo gauti šokių tokią pen sija. Tai jai, visą laiką buvusiai

Čikagietė Zuzana Juskevičienė dovanoja gintaro karolių garbės viešniai Julie Nixon, JAV Lietuvių III-osios taut. šokių šventės metu, Chicagoje. Iš k. į d.: garbės svečias David Eisenhower, dr. L. Kriaučellūnas, Julie Nixon, Z. Juskevičienė, Ir. Kriaučellūnienė ir Marija Rudienė. Taut. šokių šventės komiteto narė, valsių sponsorė, svečių priėmėja.

Australijos lietuvės Meno dienoje Adelaidėje

AVA SAUDARGIENĖ

Metų pabaigoje, gruodžio 25-31 d., į Adelaidę suskridome kuone visi. Čia sutikome ir tokius, kurių nesimato eiliniuose rengimuose. Buvo sportininkai, dainininkai, šokėjai, studentai, literatai ir teatralai. Visi lankė koncertus, susiartinimo vakarienes, džiaugėsi Adelaidės parkais, giedromis dienomis.

Moterų įnašas į šios šventės paruošimą ir jos programą labai didelis. Neišvardinsi visų dainininkių, skambiais balsais ir puošniais tautiniais rūbais, nei šokėjų, kurių jaunų veidai ir grakštūs judesiai paliko neišdildomą įspūdį širdyse. Išskirsiu tik pavienes.

Meno parodą organizavo I. Počenė ir, be jos, dar šešios moterys dalyvavo su savo kūriniais. P. G. Vasiliausienės melodingas sopranas žavėjo publiką kanatoje "Tėviškes namai", kurią ji atliko su Adelaidės choru ir sol. Kalpoku. Ji buvo taip pat Jaunimo koncerto organizatorė. Taip pat visus žavėjo M. Umbražiūnienė, Sydnėjaus Lietuvių meno ansamblio dirigentė. Muzikos profesoriaus duktė Umbražiūnienė profesionališkai laisvumu valdė ansamblio dainininkus, kurių galingi balsai visu grožiu pasilijo salėje.

Tautiniams šokiams vadovavo B. Lapsienė, kuri jau kelinti me-

tai paruošia šokių programą meno dienoms ir vadovauja jungtiniam pasirodymui. Jos taktininkės iš Sydnėjaus M. Osinaitė-Cox ir H. Statkuvienė iš Melbourn.

Literatūros vakaro programoje iš moterų dalyvavo M. Malakūnienė su poezija, J. Klupšienė atliko du išraiškos šokus ir N. Masiulytė — piano solo.

Atskirą spektaklį davė Adelaidės teatras, suvaidinęs "Vaivą" — Čiurlionienės 3-jų veiksmų poemą, "Vaivą", režisuota J. Nevarausko, paliko malonų įspūdį. Čia išsiskyrė jauna aktorė J. Nevarauskaitė Vaivos rolėje, švelni, gyva ir svajinga sugebėjo laimėti publikos simpatijas. Taip pat A. Miliauskienė Laumės vaidmenyje buvo įdomi.

Jaunimo koncertas pritraukė daugiausia publikos, nes tai buvo vienintelė proga, kur jaunimas galėjo pasireikšti lietuvišku žodžiu. Muzikoje solo pasirodžiusios B. Garnytė, J. Kantvilaitė ir R. Asevičiūtė. Atskirų aplinkinių pusvalandžiuose Adelaidės jaunimas, paruoštas J. Nevarausko, da-

vė dainų ir šokių pynę "Paparčio žiedą".

Melbourn jaunimas pavaizdavo "Lietuviškas vestuves". Šis vaizdelis, kuriame masiškai dalyvavo šokėjai ir dainininkai, sukurta ir gražiai inscenuota A. Karazijienės su tautinių šokių vadove H. Statkuviene. P. Karazijienė ir p. Statkuvienė abi yra gerai žinomos savo veikla Melbourn jaunimo tarpe. Jos daug skiria dėmesio ir laiko lietuviškam jaunimo auklėjimui.

Sydnėjaus grupės pasirodymas nutraukė vakaro monotoniškumą su vieno veiksmo vaizdeliu "Marcelės nuodėmė" — inscenuota V. Krėvės apysaka "Silkės", "Marcelės nuodėmė" scenai paruošė ir režisavo A. Saudargienė, o jai taktininkavo su tautiniais šokiais M. Osinaitė-Cox. Režisierė ir tautinių šokių vadovė yra nepavargstančios teatro ir tautinių šokių ugdytojos nuo pat lietuviškos kolonijos įsikūrimo Sydnėje. Vaidinę aktorai yra jų išugdyti. Vaidintojai sužavėjo aiškia, taisyklinga kalba, drąsia laikysena ir gera vaidybine išraiška. Jaunutė Liuda Apinytė, kaip Marcelė, buvo apukri, nerūpestinga, linksma. Ji sugebėjo sužavėti žiūrovus puikia vaidyba sap-

Patricia Nilson modeliuoja Harvey Berin sukurto balinę suknelę, kurią ji dėvėjo inauguracijos balijuje Washington. Tai mimozos gėlės geltonumo spalvos šilko satinas. Mažutis švarkelis išsiuvinėtas bizantino figūromis iš aukso ir sidabro taigpi rankomis prisitūtomis brangenybėmis iš kristalo — ir kit.

ne, danguje ir vėliau velniukų apsupty. Irena Kviecinienė buvo įtikinanti teisingos, taurios ūkininkės Gerdvilienės rolėje.

O kas išvardins visas tas ponias ir mergaites, kurios papildė vaidinimą mažesniais ar didesniais vaidmenimis. Ir tas kurios užkulis taktininkavo. Visos jos susirinko Adelaidėje, vedamos lietuviško žodžio meilės ir tėvynės ilgesio.

Moterų sekcija Adelaidės Lietuvių Bendruomenėje

Ne vien daina ir meniškų žodžių mes ten gyvenom Adelaidėje suvažiavimo metu. Mus maitino, migdė, daugeliu atvejų visur vežiojo Adelaidės moterys. Jų darbas nematomas, niekas joms gėlių neįteikė, bet jų vaidmuo buvo lygiai svarbus kaip ir pasirodžiusių scenoje bei dalyvavusių posėdžiuose. Maža Adelaidės lietuvių bendruomenė, dėka rūpestingų šeimininkių, svetingai priėmė ir vaišino kelis kartus didesnes kolonijas.

Vieną dieną, kai šventadieniskam Adelaidės mieste neveikė valgyklos, įkišau galvą į Lietuvių namų virtuvę. Pavalgydino ten mane lietuviškais skanėstais ir leido viską apžiūrėti. Gerai įruoštoje virtuvėje suvažiavimo metu dieną ir naktį triūsė sekcijos pirmininkė R. Bajorūnienė ir jos

bendradarbės, vicepirmininkė p. E. Bernaitienė, sekretorė K. Garbaliuskienė, kasininkė M. Navaikienė ir įvairiems kitiems reikalingams narė R. Reisonienė, O. Ragainė, N. Umierienė, B. Vabolienė ir N. Varnauskienė. Lietuvių Dienų metu jos plūšėjo kaip bitės avily, maitindamos suvažiavimo posėdžių dalyvius kiekvieną dieną, paruošė vakariene visiems choristams, jaunimui, sportininkams, studentams. Be to, ir kiekvienas kitas, užėjęs į barą troškulo nuraminti, galėjo gauti užkandžių už prieinamą kainą.

Biblioteka

Iš virtuvės pasukau į biblioteką. Tai didokas, šviesus kambarys knygų lentynomis apsuptas, stalas apkrautas periodiniais leidiniais. Čia viską tvarko knygų mylėtoja, bibliotekininkė p. E. Reisonienė.

Lietuviškos knygos žiūrėjo į mane iš visų lentynų, seni ir nauji leidiniai, vaikams literatūra, žurnalai, savaitraščiai. O Australijos leidinių tarpe ir mano tik ką Kult. Tarybos išleista knyga "Buvo broliai devyni"! P. Reisonienė parduoda suvenyrus, knygas, plokšteles ir dalina knygas norintiems jas skaityti. "Pastovių skaitytojų yra apie 60, tik mažai jų tarpe jaunimo ir vaikų", nusi-

Viceprez. Spiro T. Agnew žmona modeliuoja savo inauguracijos balinę suknelę. Helen Rose kūrini. rausvo satino šilko. Išsiuvinėta rausvais kristalais ir perlais ant šifoninio dugno — viskas rankų darbo. Platus sijonas turi priekį ir užpakalį klostes.

ŠIAUDINUKŲ SPECIALISTE

Uršulės Astrienės Kalėdų eglutės šiaudinukai išsiskiria savo ornamentų stiliumi, įvairia technika ir ypatingai kruopščiu detalių išieškojimu. Dar jaunutė ją mamytė išmokė karpyti iš popieriaus įvairius ornamentus ir jais puošti seklyčios lentynėlę, kur stovėjo Marijos statula. Šiaudus laidyti (prosyti) ir languoti išmoko iš draugės, tragiškai žuvusios Lietuvoje, gi apvalius varpelius iš sesers Leokadijos. Visa kita — jos pačios išradimo vaisiai.

Jau šešti metai, kaip Uršulė Astrienė dalyvauja su P. Zapolio kalėdinių šiaudinukų parodoje Jaunimo centre Chicagoje. Šiemet jos ornamentais puošta eglutė ir paveikslai buvo perkelti į Balzeko Lietuvių kultūros muziejų, o tėvų jėgų koplyčioje atėję pasimelsi, gėrėjomės Uršulės Astrienės lietuviškų motyvių šiaudinukais papuošta Eglutė.

Astrų šeima "Draugą" skaito jau 19 metų. Gyvena Grand Rapids, Mich. Jų dukrelė yra lietuviškame Putnamo M. N. Pr. Seserų vienuolyne sesuo Monika.

D. A.

Uždrausti mini sijonai

Nairobi mieste, Kenijoje, Julius Kiano, švietimo ministeris, pasakė 125-iesiems atvykusiems amerikiečiams — Taikos korpuso (Peace corps) savanoriams nesivelti į politiką ir vengti dėvėti... "mini" sijonus, gyvenant šiame krašte. Mokytojams šiame Afrikos krašte draudžiama aktyviai dalyvauti politikoje ir Kenijos papročiai neleidžia dėvėti "mini" sijonų.

Pavojingiausi metalai vedybose

Kurie metalai vedybose yra patys pavojingiausi? 1-ji, 7-ji ar 10-ji?

Psichologai mano, kad bet kurie metalai gali būti pavojingi skyryboms, kei porėlė susiduria su pavojinga krize. Tačiau, paprastai, pirmieji metalai yra patys sunkiausiai vedybose. Tuo metu vyras ir žmona turi išmokyti gyvenimą intymiai santuokoje, dalintis vienas su kitu, mylėti ir būti mylimam, mokėti išreikšti, parodyti bei perduoti tikruosius savo jausmus, svajones ir troškimus. Pirmiaisiais metais taipgi jaunoji pora sprendžia klausimą, kur gyventi ir kaip, ir iš ko, kas jau vėlesniais metais gerokai susitvarko ir įeina į normalias vėžes.